Esra Pekin

Babaannemin Usturası*

*SEL

BABAANNEMİN USTURASI*

ESRA PEKİN, 1976'da İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. Önce Mimar Sinan Üniversitesi'ne ardından ODTÜ'ye devam etti. ODTÜ Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nden mezun oldu. Yazmaya üniversite yıllarında başladı. Yazarın ilk romanı *Lilith* de (Mart, 2012) yayınevimiz tarafından yayınlanmıştır.

*SEL YAYINCILIK / ROMAN

*SEL YAYINCILIK
Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş – İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85

http://www.selyayincilik.com
E–mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ – DAĞITIM:
Çatalçeşme Sokak, No: 19, Giriş Kat
Cağaloğlu – İstanbul
E–mail: siparis@selyayincilik.com
Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

*SEL YAYINCILIK: 636
ISBN 978–975–570–654-2

BABAANNEMİN USTURASI
Esra Pekin
Roman

© Esra Pekin, 2013
© Sel Yayıncılık, 2013

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Editör: Bilge Sancı
Kapak tasarımı ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Aralık 2013

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197–203
Topkapı–İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

Esra Pekin

Babaannemin Usturası

Roman

Anneme...

AYAZ

Sadece canım sıkılıyordu...

Canı yanıyordu. Kalbi başparmağında atıyordu. Az önceki can sıkıntısının yerinde yeller esiyordu. Kan, bir artezyen kuyusuna rasgelmiş yeraltı suyu gibi fışkırarak akıyor, geçtiği her yeri duru bir kırmızıya boyuyordu; sütkırı kanepeyi, buz beyazı saten duvarları, fildişi ahşap yer döşemelerini, sütbeyazı amerikan banyo kapısını, kirli beyaz mermer banyo zeminini. Son durak, kar gibi akçıl çanak banyo lavabosuydu. Geçtiği her yere imzasını bırakıyordu.

Sen misin her yeri bembeyaz yaptıran Nefise Hanım? Pek de sevmiştiniz beni ilk gördüğünüzde hâlbuki!

"Ne iş yapıyorsunuz evladım? Ah pek güzel, pek güzel, yazarsınız demek! Hemen romanlarınızı alıp okuyacağım. Neydi adları? Ben çok okurum! Nasıl evlenmediniz şimdiye kadar? Emlakçı Bey çok bahsetti sizden. Yoksa bu zamanda bekâra daire vermek akıl karı değil, takdir edersiniz. Zamane gençliği işte! Pek de yakışıklısınız! Bekârlık iyi hoş da, ilerisini de düşünmek lazım, öyle değil mi Ayaz Bey oğlum? Ah tabii hakkınız var, bu zamanda izdivaç yapmak zor, nerede eski aşklar, eski kadınlar? Bakın, oğlum olmasa nasıl uğraşırdım bu dairenin tadilatıyla bu yaşımda? Allah hayırlı evlat versin herkese! Güle güle otu-

run evladım, siz de benim bir oğlum sayılırsınız. Ben oturacaktım, nasip olmadı. Kanepeyi bile ben seçtim. Bilseydim beyaz seçmezdim, elini üstünden çekersen yüzünü döner bu renk, küser. Beyaz renk, kadın eli değsin ister."

İz bırakmak için en doğru yerdeydi. Daire saflığın, temizliğin, el değmemişliğin, masumiyetin, bekâretin kibirli sembolü sinir bozucu beyazın hâkimiyetindeydi. Sürekli itina gösterilmeyi hak sayan bir müşkülpesent...

Etraf kırmızıya boyandıkça, parmağını hissetmeye başlıyordu. Başparmağı olduğunu yeni yeni anımsıyordu. İnsanın canı acıyan yerindedir, diyenler doğru söylüyordu; kalbi göğüs boşluğunda değil; sağ elinin yamuk başparmağında atıyordu. Acı arttıkça, sıkıntısı azalıyordu.

Elbette etrafı temizleyecekti. Hep yaptığı gibi, daha önce de defalarca kez usanmadan temizlediği gibi, işlediği cinayetlerin izlerini yok etmeye aşina soğukkanlı bir seri katil gibi...

Zonklayan parmağını soğuk suyun altına tuttu. İlk anda anlaşılmayan, devamında çoğalarak artan ve sonuna doğru alışılan keskin bir acı... Soğuk su, iğne iğne başparmağına batıyordu. Lavabonun altındaki pek tabii ki beyaz ahşap banyo dolabından, sağlam olan sol eliyle flasteri, antiseptik solüsyonu, tek kullanımlık pamuk poşetini, makası ve gazlı bezi çıkardı. Flasteri dişiyle koparıp, lavabonun kenarına yapıştırdı. Gazlı bezi kesip, kenara koydu. Tecrübenin hissizleştirdiği bir doktorun kararlı hareketleriyle pamuğa döktüğü antiseptikle yarasını temizledi. Kanamaya devam eden yaranın üzerine pamuğu var gücüyle bastırdı. Hazır ettiği gazlı bezi pamukla bastırdığı parmağına sıkıca sardı ve yapıştırdı. Geriye sadece kirlettiği evi temizlemek kalmıştı. Su dolu kovaya tiksintiyle baktı, içindeki kirli suyu dökmeyi her zamanki gibi unuttuğunu görünce, şaşırmadı. Düşündü; içinden saydı, beş gün olmuştu, canı bu aralar epey sıkılıyordu. Banyodan çıktı ve şimdilik temizlik işini ertelemeye karar verdi.

Dakikalar ilerledikçe, acı yerini hissizliğe bırakıyordu. Zaman acının ilacıydı. İnsan düşünen değil, alışan bir hayvandı. Canı sadece on, on beş dakika yanıyordu ve bu her şeye bir renk katıyordu; müzmin can sıkıntısına, içindeki onulmaz boşluğa, kurumuş nehir yatağına dönmüş zamana ve evin kir gösterir beyazlığına...

Kanamak ona iyi geliyordu. Durgunluğu, eyleme dönüştürüyordu. Kirlenmiş parkeler, lekeli duvarlar ve sadece dakikalar önce göz kamaştıran tüm diğer kusursuz mobilyalar eski hallerine kavuşmak için bir süre daha bekleyebilirdi.

Sıkıntıyla evdeki beyaz olmayan ender mobilyalardan biri olan yazı masasının başına oturdu. Masa evin demirbaşı değildi. Taşınırken yanında getirdiği bir kaç eşyadan biriydi. Saatlerdir yazabildiği dört satırlık paragrafı okudu ve okumasıyla silmesi bir oldu. Yazdığı son dört sayfayı da bu defa okumadan, bir çırpıda sildi. Canı yanmıyorken yazdığı satırları, canı yanıyorken okumaya; tahammül edemiyordu.

Kesilen şebeke suyunun tazyikle fışkırarak akmaya başlaması gibi çalakalem yazmaya başladı. Akış normal seyrine gelene kadar biraz daha zamanı vardı. Durgunluk az ötede hep olduğu yerde; sıranın kendisine gelmesini bekliyordu. Yaklaşık bir saat yazabildi. En son yaralı parmağına bastırdığında artık eskisi gibi acımadığını gördü ve aniden saydam flasteri çekip çıkardı. Yaraya yapışmış pamuğu temizlemeye çalışırken parmağı tekrar kanamaya başladı. Kana aldırmaksızın yazmaya devam etti. En sevdiği kısım buydu. Hâkimiyetin kimde olduğunu bedenine hatırlattığı o an... Hayatta olduğunun ayrımına vardığı son bir meydan okuma!

"Kendi bedeninin zalim Tanrısı, doymak bilmez bir kan müptelası!"

Yazdığı en son satırı okudu. Klavyenin en az kirlenmiş tuşunu da kirletmek pahasına, son noktayı sertçe başparmağıyla koydu. Bilgisayar ekranındaki saati fark ettiğinde; dokuzu bir

kaç dakika geçiyordu. Geç kalıyordu. Emin adımlarla banyoya yönelip, tekrar pansuman yaptı. Artık gösterimde olmayan filmleri seyredebildiği sinemanın, akşam dokuz otuz seansına yetişmek için aceleyle evden çıktı. Yazdığı zamanlar dışında en çok yaptığı şey, film izlemekti. Genellikle evde tek başına, bazen de sinemada, kalabalıkta... Zaman zaman insan içine karışmayı zaruri değil ama faydalı buluyordu. İnsan olduğunu hatırlıyordu. Cehaleti yüzüne vuruluyordu. Yabancısı olduğu her ne varsa yüzüne tükürülüyordu. Beşeriyet ne de iyi rol kesiyordu.

* * *

Sinema beklediğinden daha tenhaydı. Her zaman yaptığı gibi içeride kaç kişi olduğunu gayri ihtiyari, bir çırpıda saymıştı. Salonda kendisi hariç, sadece on iki kişi vardı. Önden ikinci sırada üç, ortalarda yedi, arkaya doğru iki kişi... En arkada ise sadece kendisi... Bu salonda genellikle oturma planı böyleydi. Gösterimden kalkan filmleri izlemeye gelenler, daha çok orta sıraları tercih ediyorlardı. En arka sıra, kalabalığı uzaktan gözetlemeyi, içine karışmamayı tercih eden röntgencilerin ya da gözetlenmekten kaçan sevgililerin uğrağıydı. Oturduğu sırada şimdiye değin bir çifte rastlamamıştı. Bu köhnemiş sinema âşıkların alakasına henüz mazhar olamamıştı.

Sıranın ortalarına doğru ilerledi. Koltuk numarasına bakmaya gerek duymaksızın gelişigüzel oturdu. Nasılsa kimse gelmeyecekti, bundan emindi. Az sonra başlayacak filmi daha önce de defalarca izlemişti, sıkılmayacaktı. Bundan da emindi.

Ekranda reklamların devcileyin mutlu, zinde, kendisiyle ve çevresiyle barışık, enikonu sırnaşık yüzleri belirip, kaybolmaya başladıktan; ses işitme güçlüğü çekenlerin dahi zahmetsizce duymalarını garanti edecek düzeye getirildikten hemen sonra ışıklar dikkatin etraftaki sıradan kalabalığa değil de beyaz ekrana sabitlenmesini kolaylaştırmak için kapatıldı. Seremoninin en

son ama en önemli adımını unutmak olmazdı. Tüm bu fazladan çaba, dikkati dağıtan her şeyle izleyici arasındaki bağı tümden kesebilmek içindi. Netice ortadaydı. Tüm gözler ve mecburen kulaklar dikkat kesilmişti.

Ta ki sinemanın kapısı açılana, fısıltıyla konuşan iki kişi en arka sıraya doğru ilerleyene kadar. Biri işi yer göstermek olan ancak ekseriyetle göstermeyen görevli; diğeri de geç kalmış, lüzumsuz yere telaş eden bir kadındı.

Ayaz'la arasında tek bir koltuk bıraktı ve oturdu. Yürürken hışırdayan yağmurluğunu üzerinden çıkarırken etrafa yasemin ve gül karışımı bir koku yayıldı.

Ayaz kadına baktı, kadın Ayaz'a, dikkatleri dağıldı. Filmi izlediler, birbirlerini gözetlemekten kendilerini alabildikleri zamanlarda. Gizliliği zaruri ve anında kanıksanmış bir sözleşmenin iki tarafı gibiydiler. İkisi de durumun farkındaydı. Karanlıkta kalmak bu defa bu iki röntgencinin işine yaramıştı.

Her ikisi de gözetlenmenin altın kuralını biliyordu; gözetlenmeye devam edebilmek için, gözetlendiğini görmezden gelmek, fark ettiğini diğer tarafa aşikâr etmemek...

Her ikisi de gözetlemenin altın kuralını biliyordu; gözetlemek için sıranın kendisine gelmesini sükûnetle beklemek, tam vaktinde gözetlemekten vazgeçebilmek, zamana riayet etmek...

Hikâye işte böyle başladı.

ELA

Çekirge bir sıçrar, iki sıçrar, söyle bana kaç sıçrar?

Gördün. Onu daha önce burada görmediğinden eminsin. Görseydin kesin hatırlardın; dikkat çektiği için değil, dikkatini hak ettiği için. Kâfi derecede sıradan bir beden ve o bedene

tastamam uygun olağanüstü olmayan bir kafa. Saçlarının önü hafif dökülmüş, alnı karnı geniş bir "M" harfine şimdiden dönüşmüş. Yirmi beş, yirmi altı yaşlarında olmalı. Büyük ihtimalle girebildiği en iyi iş bu... Kaybetmek istemiyor. Kapının önüne koyulmaktan ödü kopuyor. Neredeyse iş çıkarmak için bahane arıyor. Önüne geleni derdest edip, muradına ermenin peşinde olduğu besbelli... Gözleri velfecri okuyor. Bu seferki diğeri gibi; durduğu yeri yurt bellemiş, kendi etrafında dönerek tüm günü tamamlayan ama yerinden kati surette ayrılmayan hamhalat adamın teki değil. Sürekli yer değiştiren ne ki hep atıldığı yere geri dönen bir bumerang gibi. Nereden geleceği meçhul... Çünkü nereden başladığı belli değil. Her an karşılaşabilirsiniz. Ve bu karşılaşma canını yakabilir. Bu yüzden gözlerini dört açmalı, dikkatini her yöne eşit dağıtmalısın.

Hâlbuki daha önceki hem çok daha uzun boylu hem de daha zayıftı. Bildiğin, mezar kaçkınıydı. Bedeninin ona sunduğu olanakları kullanmayı tercih etseydi, ayın en başarılı personeli seçilebilirdi. Bir deniz feneri gibi durduğu yerden hiç ayrılmamasının elbette kendine göre makul bir nedeni vardı. Yüksekten bakmanın, görebilmek ve keşfedilmek için kâfi olduğu zannına kapılmıştı. Onunla hiç zaruri bir karşılamanız olmamıştı. İyi ki de olmadı. Üstünkörü bir tebessüm ya da savsaklayan bir selamlama ile tanışıklığınız başladığı gibi sona erdi. Sadece bir ay dayanabildi. Ayrıldığına üzülmüştün. Hem işini kaybettiğini bir görevliye sorup öğrendiğinde onun adına, hem de yerine geçecek yeni görevliyi düşünüp, kendi namına.

Hiç kimse işini onun kadar kötü yapamazdı. Hiçbir müşteri onu senin kadar iyi tanıyamazdı.

Nitekim bir kaç gün içinde yeni görevliyi işe almışlar. Gördün. Bingo! Sıradan bir market görevlisinden ayan beyan farklı kıyafetiyle gözünden kaçabileceğini aklından geçirmediğine eminsin. Şimdiden senin için kolay bir ava dönüştü. Çünkü asıl kuralı unuttu ya da hiç öğrenmedi; gözetlemek için

sırasını beklemek, tam vaktinde gözetlemekten vazgeçebilmek, zamana riayet etmek...

Gördün, gözleri üstünde, önün arkan sağın solun sobe, saklanmayan ebe, şimdilik oyunun galibi sensin.

"İzninle bir süre marketi dolaşacağım. Kaybettiğim kendimi yeniden bulacağım. Bulduğum an buradan can havliyle kaçacağım."

Bir marketin muadilleriyle kıyaslandığında pahalı olup olmadığını, sebze meyve reyonu belli eder. Her mevsimden, her iklimden onlarca çeşit zamansız meyve ve sebzenin cömertçe sergilendiği reyonlardan anlayabilirsiniz bunu. Marketleri iyi bilirsin. Çok market gezmişliğin vardır. İklimin elvermediği, coğrafyanın müsaade etmediği meyve ve sebzeler diğer zamane ürünlerinin de değerini arttırır. Bir avokado bir elmayı olduğundan daha paha biçilmez, bir pomelo bir mandalinayı olduğundan daha ulaşılmaz yapabilir. Eğer aynı reyonu paylaşıyor, aynı marketin raflarını süslüyorlarsa. Her şeyin bir bedeli olduğu gibi, bu gösteri de ücrete tabiidir.

Sen bir market eksperisin; marketleri iyi bilirsin. Alışverişi sevdiğin için değil, almayı vermeye tercih ettiğin için hiç değil... Vermeden almayı becerebildiğin ender fırsatlardan birini değerlendirmekten kendini alamadığın için. Karşılığını ödemek zorunda olmadan yapabildiğin, senden bekleneni yerine getirmeden sürdürebildiğin bu edimi eğlenceli, dahası heyecan verici bulduğun için.

Hayatının en heyecan verici anlarını hep marketlerde yaşadığın için...

Ne zaman bir markete ilk kez girsen, önce meyve sebze, ardından içki ve en son olarak da çikolata reyonuna yönelirsin. Bu sıralama hiç şaşmaz. Şimdiye kadar keşif yönteminde hiç yanılmadın. Meyve-sebze reyonu gösterinin uvertürü, içki ve çikolata reyonu librettosudur. Uvertür ne kadar göz kamaştırıcı ise; libretto o derece tahrik edicidir.

Hayatının en hararetli anlarını hep marketlerde yaşadın. Seçilen değil, seçebilen olduğun, ilk defa seçenekler karşısında kararsız kaldığın ve seçtiğinin karşılığını ödemek zorunda olmadığın için. Senden beklenmeyeni ilk kez yaptığın ve bir sonraki dakikayı kestiremediğin için... Sonrasını göremediğin ve hesaplayamadığın için... Adaletin kılıcını bu defa sen salladığın için...

Başından beri yapman gerekenleri yapmaktan artık usandığın, olması gerekeni olduramadığın için... Yapmana izin verilenlerin, yapmak istediklerinle aynı olmasına müsaade edilmediği, onaylanmayan bir hikâyenin özlemini içinde büyüttüğün için... Bir başkasının hayatından farksız bir hayatın olmadığı için...

Olmadığını erken fark ettiğin için.

Kalbin atsın diye ümit etmekten bezdiğin, bedenini doyurmakla yetinmeye alışmaktan korktuğun için...

Geçen gün izlediğin filmdeki sümsük yan karakterin bile seninkinden daha şaşaalı bir hikâyesi olduğu için...

"Senden farklı neyim var ki?" Olmadığını ne yazık ki bildiğin ve bildiğin şeyden hazzetmediğin için...

Kendine bir hayat edinmen gerekiyordu. Edindin.

Edindiğin hayata tahammül gösterebileceğini sanmıştın. Yanılmışsın.

Hayatın çoktan seçmeli sınavlardan yüksek puanlar alarak geçti. Hayatın çoktan seçmeli soruların cevaplarının hep aynı olduğunu anladığında değişti. Seçenekler en fazla beşti, sonra azalarak bitti. Seçenekler azalsa da zamanla, seçim göreceli olarak kolaylaşsa da, seçmek mutluluğu garanti etmedi.

Doğru cevap hep o seçeneklerin dışındaydı.

"Bendeniz bir çikolata faresiyim. En çok bitter çikolata severim. Likörlüsü de ikinci tercihim. Canım ne vakit çikolata çekse en yakın markete giderim. Elimi kolumu sallaya sallaya gezerim de gezerim. Alanında uzman bir zevk ehliyim."

"Bana lükslerimi verin", diyen Üstadı da en az çikolata kadar iyi bilirim.

"Tüm market sizin olsun, bana çikolatamı verin..."

AYAZ

Benimle oynar mısın?

Kimseye söyleyemezdin! Kendinin bile görmek istemediği cerahatli bir yara gibi...

Sana inanmazlardı! Sen bile yaşamanın mümkün olmadığı herhangi bir deneyimi anlamaya çalışırken zorlanmıyor musun? Çocukluğunu hatırla, diğerleri gibi olmadığını ilk fark ettiğin ana dön! Gördün mü? Hakkım yok mu?

Susmalısın! Sırrının biricik sırdaşısın ve öyle kalmalısın! Belki de isminin makus kaderini yaşıyorsun. Ayaz'sın, üşütüyorsun. Anlaşılmanın mümkün olmayacağını bildiğin halde kendini susturamadığın o ana döndüğünde, şahit olukların tuhaf gelmemiş miydi sana?

Mandalina yememiş birine tadını tarif edebilir misin? Çünkü her duyu bir başkasıyla kavranamayacak kadar kendine has, izole bir evrenin içine hapsolmuştur. Bilmediğin bir meyvenin tadını işittiklerinle çözebilir misin? Hepimiz bildiklerimizden ibaretiz.

Annen de öyleydi. Sana değil, onlara benzeyen... Kendine benzemeyeni dünyaya getiren... Kimse bir ucube doğurmuş olduğunu bir çırpıda kabullenemez. Artık bunu anlayabilecek kadar çok yaşadın, çok şey gördün, yüzlerce film izledin. İyi kötü ayrımı yapmadan... Bıkmadan, usanmadan, günlerce yerinden neredeyse kalkmadan... Elbette kitaplar da okudun ancak izlemek daha öğreticiydi. Film izlerken hayal etmek zorunda kalmıyordun. Gözlerin ve kulakların hayal dünyandan daha

yardımseverdi anlayabilmen için yaşamadıklarını. Kitap okumak ancak yüzlerce film izledikten sonra keyifli gelmeye, hayal gücün görüp duydukların çoğaldıkça yeşermeye başlamıştı. Bir yağmur ormanı olmayı hayal ederken, cılız bir otlağa dönüşmüş olsan da. Elindekiyle yetinmeyi öğrendin. Olabildiğince... Bu seni mutlu etti mi?

Mutluluk, defalarca izlediğin o Fransız filmindeki Betty'nin iri gözlerindeki gibi olmalı... Hep daha çoğunu arzulayan hararetli bir açlığın çocuklaştırdığı gözler.

Mutsuzluk da yine onun gözlerindeki gibi... Baktığı yeri görmeyen, gördüğünü kolaylıkla kabullenemeyen... Bu yüzden en çok izlediğin film oydu. Sonra filmin uyarlandığı kitabı da okudun ama bakışlar değişmedi. İnsan bildikleri kadardır. Bunu en iyi sen bilirsin.

Sinemadan ilk Ayaz çıktı. En arka sırada oturmanın avantajlarından biri de buydu. Çıktığı gibi kararını verdi. Ana caddeden değil, ara sokaklardan yürüyecekti. Ana caddeye çıkmanın hızını keseceğini tahmin ediyordu. Bir cumartesi klasiği... Özgürlüklerini bir sokakta aheste revan yürüyerek kutlayan zincirlerinden boşanmış esir sürüsü... Gelecek haftaya katlanmanın en medeni yöntemini bulmuş hazine avcıları...

Üşümüştü. Oturduğu binanın sokağını kesen yokuştan gittikçe hızlanarak, sona doğru koşarak indi. Paltosu yeterince kalın değildi. Kaşkol ve bere takmayı da sevmezdi. Sokağa sapmadan önce, köşedeki marketten haftanın promosyonlu şarabından iki şişe ve sigara aldı. Bu adam işini iyi yapıyor, diye düşündü. Her hafta Cuma günleri ki tam da günüydü müşterilerine indirimli şarapların listesini telefon mesajıyla bildiriyordu. Alacağı yoksa bile alası geliyordu.

Ortalığın kan revan halini eve girene kadar hatırlamadı. Şarabı açmadan temizlik işini halletmesi gerekiyordu. Şarabın öncesi malum, sonrası haindi. Kan, izini geçtiği her yere adım adım nakşetmişti. Temizlenmek için de kâfi derecede beklemişti.

Bir kova suya burnunun direğini kıracak miktarda çamaşır suyu döktü. Üstünde durmadı. Alışkındı. Temizlik malzemeleri konusunda çok tecrübeli olduğu söylenemezdi ama evinde çamaşır suyu eksik olmazdı. Genellikle yokluğu aranan bir ürün değilse de kendisi için, iki haftada bir temizliğe gelen kadın için ihtiyacın ötesinde anlamlar taşıyordu. Kadın çamaşır suyu ile bir gönül bağı kurmuştu. Çamaşır suyu değmeyen bir yeri temiz saymazdı. Aksine ikna olması da bu saatten sonra imkânsızdı. Çok uğraşmıştı. En sonunda teni de, temizlediği evler gibi kokan kadını olduğu gibi kabul etmeye karar vermişti. Sağ olsun o olmasaydı lekeleri çıkaramayacaktı. Kadıncağız da herkes gibi ardında izini bırakmadan varolamıyordu. Bir nebze olsun rahatladı. İşe koyuldu. Yerler ve duvarlar en kolayıydı. Malzeme kolay temizlenen cinsten yapılmıştı. Kanepeyi temizlemek ise düşündüğünden uzun sürecekti. Lekelerin inadını kırmak sandığı kadar kolay olmuyordu. Sildikçe aynı yerden tekrar türeyen bir canlı türü ile karşı karşıya olduğunu anladı. İnatlaşmak manasızdı. Banyoya gitti, bezini son defa yıkadı ve banyoyu eski göz alıcı beyazlığına kavuşturmak için kolları sıvadı. Ev yeterince beyazlamıştı.

Kesmek temizlemekten daha kolaydı.

Bakmak, gözetlemekten! Bu kez de kolayı seçmedin. Bakman gereken tarafa dikkatini veremedin. Sana baktığını bildiğin zamanlarda kafanı ona doğru çeviremedin. Bir tavşan bile senden daha yüreklidir. Sadece o ilk bakış, sonrası sıranın kendine gelmesini bekleyerek geçirdiğin koskoca bir saat.

Birine mi benzetti acaba seni? Ya sen onu? Belki gözlerini... Ama bu değildi kasıklarını hareketlendiren, az ötende cansız bir varlık gibi sarkan elini avuçlarının arasına ihtirasla almayı sana asıl histettiren. Sağ elinin parmaklarının her boğumunu karanlıktan seçebildiğin kadarıyla defalarca enine boyuna incelerken aklından ne geçiyordu?

Durgun bir göl yüzeyiyken damar damar, yol yol çoğalan asi bir suya dönüştün, az sonra akacak bir yer bulduğunda çağlayacak. Çağlamaya hazır bir bomba! Bilmem ne kadar baktın, kaç defa aynı yerden geçti bakışların, bilmem ne kadar daldın. Gördüğün en narin serçe parmağına dokunmaktan kendini nasıl aldın. Gördüğün en ince el bilekleri...

"Ben bilirim seni. Sıkıca kavradığın iki bilek kadar hiçbir şey tahrik etmez seni. Kazara biraz fazla sıksan kırılacak sanmalısın, o kadar ince olmalı."

En son yazdığın romanın başkarakterinin unutmadığın sözleri...

Bir röntgenci diğerini Kaf Dağ'ında olsa tanır. Kaldı ki sizin aranızda sadece boş bir koltuk vardı. Onu ilk fark ettiğin anda anladın. En az senin kadar sıkıldığı bir hayatı vardı. Kocaman, rengini kavrayamadığın gözleriyle sana baktığında oyunu başlattığını kavradın. Sinyali aldın. Oyuna katıldın. Yaptığın tam olarak bundan ibaretti.

Gözetlendiğini anladığında ilkin üstünde durmadın. Tekrarlanacağına ihtimal vermedin. Ne de olsa ilk kez bu kadar cüretkâr bir çift göz tarafından kesiliyordun hem de görüş alanı dışında bulunmana rağmen. İşinde öylesine ustaydı ki kafanı ona çevirdiğin anda seni değil, filmi izleyen kusursuz bir profille karşılaşıyordun. Sana hiç bakmadığına yemin edebilirdin. Rolünün en mühim parçasıydı bu. Zamanlama oyunun temel kuralıydı. Kolayca adapte oldun.

Neden filmi değil de onu izlediğini çok iyi biliyorsun. Güzelliği, cam bir vitrinin arkasında dokunulamayan değerli bir mücevher kadar manasızdı, eğer seni izlemeseydi. Sen o mücevhere sahip olma ihtimalinin ayartıcı cazibesine kapıldın. Camı kırmak işten bile değildi. Dokunabileceğin kadar yakın, kolayca avuçlarına alamayacağın kadar korunaklı. Zeki bir öğrenci olduğunu ilk on dakikadan sonra ispatlamıştın. Sıranın sana gelmesini sabırla bekledin ve dürtülerini değil, kuralları

takip ettin. Böylesi daha centilmenceydi. Aksi halde tüm film boyunca onu izlerdin.

Kadidi çıkmış kadınları beğenmezsin. O da öyle değildi. İncelik senin için bileklerde zaruridir sadece. Olmazsa olmazdır.. Siyah boğazlı kazağının örtemediği boynunun uzunluğu da dikkatinden kaçmadı. Kaçamazdı. Salonundaki duvarı süsleyen tek tablo yüzünü göremediğin bir kadının güvercin aklığındaki uzun boynu değil mi?

Güzellik senin için basit bir oran hesabının ötesinde anlamlar taşıyor. Onlarca irili ufaklı ayrıntının muhteviyatından oluşan bir son durak! Tümden gelen değil tüme varan bir mantık hatası, özel ilgi sahası. Sırf başkalarının dikkatini çekmeyecek kadar önemsiz ayrıntıların peşinde koşmaktan, ota boka kusur bulmaktan bütüne ulaşamadın. Her daim geç kaldın. Millet çamları onar beşer devirirken, sen kozalaklarla oyalandın. Fazlasında gözün yoktu. Ayazdın, yabandın.

Bir enstrüman çalsaydı bu kati surette çello olurdu. Uzun, kalem gibi düzgün parmaklarını çello çalmak dışında kullanacağı tek yer bedenin olmalı. Oje sürmemişti. Bunu da sevdin. Sebebini bilmiyorsun ama oje sürmüş olmasını tercih etmezdin. Antraktta bordo kadife fitilli pantolonunu ve bağcıklı düz ayakkabılarını gördün. Çağla yeşiliydiler. Daha önce bu renk bir ayakkabı görmemiştin. Hoşuna gitti. Onunla ilgili her rengi hatırlaman garip değil mi? Kaldı ki dikkat senin alamet-i farikan hiç olmadı. Hayatına giren kadınların göz renklerini bile ancak sorduklarında mecburen öğrendiğin çok olmuştu. Onunkini de bilmiyorsun. Çünkü gözlerine sadece bir defa bakabildin. Karanlıktı. Yoksa kesin hatırlardın.

Bir daha karşılaşır mısınız? Bir metruk sinemanın toz ve insan kokan zifiri karanlığında yan yana denk getirir mi kader sizi? Getirmez ise canı sağ olsun mu? Olmasın, cehennem olsun. Kafanı duvarlara vurmanın tam sırası. Antrakt bitiminde salon karartılıp, ses kulak tırmalayan şiddetine tekrar kavuştu-

ğunda ümitle on dakika mı bekledin yoksa on beş mi? Yarım saat boyunca kaç kez saatine baktın? Saydın mı? Gelmeyeceğini anlaman, gerçeği kabullenmen için geçen süreyi hesapladın mı?

Filmin ikinci yarısı bitmek üzereydi. Mengeneye sıkışmış kızgın demir gibiydi aletin. Soğutmadan çıkamazdın. Tek adım atamazdın. Kendine mi küfretsen, ona mı bilemedin. Filmin bitmesini yine de bekledin. Ya gelirse diye, olabilir mi? Dışarıda seni beklemiş olabilir mi? Bu ikinci ihtimal nedense ilki kadar aklına yatmadı. Senden kaçtı. Başka açıklaması olamaz. Masaldaki gibi gece yarısında çağla yeşili ayakkabısının tekini ardında bırakmadan üstelik. Zalimin teki, boş ver unut gitsin.

Hadi itiraf et, çekinmene lüzum yok, zaten baş başayız. Sen ve sen, başka da kimse yok sizi dinleyen. Kimsenin kulağına gitmeyecek. Sen çeneni sıkı tuttuğun müddetçe kimse küçük sırrını öğrenemeyecek. Koltuğunda hâlâ sıcaklığı kalmıştı değil mi? Ardında bıraktığı bu olabilir mi? Ayakkabı tekinden daha kıymetli bir hatıra. İçinde durmakta güçlük çekeceğin sıcaklıkta bir suya girmeyi bırak, uzanmak gibi... Ömrünün geri kalanını bu koltukta geçirebilirdin. Uyuşmayan tek bir yer kalmıştı vücudunda. Fermuarını açtın, yıllardır su yüzü görmeyen adi halıyı suladın. Işıklar yandığında sen de ardında izini bırakmıştın. Rahatladın.

Sokağa adımını attığında yine de onu aradın. Kendinden az da olsa utandın. Narin bir bileğin sana yaptıklarına şaşırıp kaldın. Hava soğuktu. İçin sıkkındı. Parmağını o zaman anımsadın. Lakin bu defa üzerine bastırmadın. Bir sigara yaktın. Onu bir daha görme ihtimaliyle bir süre oyalandın. Hayatında ilk kez birini böylesine arzuladın. Ve evet arzulandın.

Sadece elini tutabilseydin, avucunun içine daireler, zikzaklar, sekizler, ovaller çizebilseydin. Yaralı başparmağını avucuna bastırabilseydin. Oyalanmadan, oynayabilseydin. Oyunu sonlandıran sen olabilseydin.

Boş ver, unut gitsin, diyebilseydin...

ELA

Sakın ismimi sorma!

Seni kaçak, diye mırıldandı. Filmin başlamasına on dakika, vuslata ermeye beş dakika vardı. Bir haftadır içini kemiren kurtları evcilleştirmeye çalışıyordu. Onlarla yaşamaya alışmak zorunda olduğunu anladığından beri bu böyleydi. Saat dokuzu yirmi geçiyordu. Bu defa geç kalmayacaktı. Işıklar kapanmadan varmalıydı. Acele etmesine gerek olmadığını bildiği halde oldukça hızlı yürüyordu. Arkadan bakıldığında koştuğu bile düşünülebilirdi.

Görmeyi umduğunu karanlıkta seçememekten korkuyordu. Hakkında bildiği şeyler sınırlıydı. Adıyla seslenemezdi. Salon karartılmadan onu bulmalıydı. Bu defa tam yanına oturmalıydı. Cebe indirilmiş bir çikolata kadar çok istiyordu onu görmeyi. Geçen hafta her Allahın gününü bu anı düşünerek geçirmişti. Düşünmek yetmeyince, düşlemeyi tercih etmişti. Düşlenenler pek de masum değildi.

Hayal, hakikatin aynadaki aksiydi.

Salona girdiğinde ilk işi en arka sırayı kolaçan etmek oldu. Yoktu. Sinema geçen haftakinken daha kalabalıktı. En ön sıraya yürürken içinde tomurcuklanan sinsi ümitsizliği görmezden gelmeye çalışıyordu. Geçen hafta oturduğu yere doğru yöneldi. Artık biliyordu, gelmeyecekti. Yine de filmi izleyecekti.

Film başladı. Ses ve ışık sahnedeki bilindik yerini aldı. O hariç herkes bakması gereken yere baktı. Bu yüzden kapının açıldığını bir tek kişi gördü. Bu kez başını çevirmedi. Erkek geldi ve yanındaki koltuğa oturdu. Hayal hakikat oldu, Ela erkeğe sokuldu. Erkek bir haftadır her gün sinemaya gelmekten yorgundu. Yaralı parmağını kızın avucuna koydu.

Sadece ekrana baktılar. Söyleyecekleri ne varsa avuçlarına yazdılar. Birbirlerini tanımaya ellerinden başladılar. Yeni bir dil yarattılar.

Hikâye böyle devam etti.

AYAZ

Gitmem lazım, kalmam lazım gelse de...

"İsmim Ela, seninki ne?"

Ayaz, adın bu... Sinemanın bulunduğu pasajın ismin kadar soğuk aydınlığında fark ettin gözlerini. İki simetrik iri yeşil su damlası konmuş yüzüne ilk kez o kadar uzun baktığında...

"Yeşil değil, ela," demişti. Sense yeşil olduğundan o kadar eminsin ki. Gurup vakti bir yağmur ormanı... Portakal rengi bir gün batımında güneşe geçit vermeyen devasa ağaçlar arasında kaybolmak gibi...

"Ortası turuncu," demiştin. Daha önce böylesini görmedin. Belki de gördün ama fark etmedin. İsmi Ela olmasaydı da fark eder miydin? Edeceğinden eminsin. Söylenecek sözünüz yoktu. Gerek de yoktu. Aranızdaki yabani boşluğu kat etmenin yolu sözcükler değildi. O da bunu biliyordu. Aklın hala uçuş uçuş havalardaydı. Bir an önce oradan uzaklaşmak istedin. Olanları kafanda evirip çevirmek, aklını olması gereken yere geri getirmek için yalnız kalmaya ihtiyacın vardı. Bu defa kaçma sırası sendeydi.

Tam bir hafta her Allahın günü onu tekrar görmenin tek ihtimal olduğu yere gittin. Parmağındaki kesik neredeyse iyileşti. Ya gelmeseydi?

Biliyorsun gelmeseydi ne olacağını.

Aranızda bir koltuk bırakıp oturacaktın. Onu ilk gördüğün günün ertesi günü kararın buydu. İkinci gün de, üçüncüsünde de... Ama üçüncü günden sonra aradaki koltuğa tahammülün kalmamıştı. Beklemeye de. Yanına oturduğunda bir önceki kararının ne kadar saçma olduğunu anladın. Uzatmaya gerek yoktu. Takatin de kalmamıştı. En son ne zaman bir kızın elleriyle oynamıştın?

Avucuna dokunduğunda etobur bir bitki gibi üzerine kapanmıştı uzun parmakları, nefesin kesildi. Kalbin korkmuş bir böceğin kalbi... Kalp atışlarını acıyan yerinde duyuyordun her zaman olduğu gibi. Yaralı parmağını avucunda gezdirirken iyileşmeyi umuyordun ne yazık ki. Çok mu ileri gidiyorum yoksa ya da az mı kaldı sözlerim? Bu defa o seni taklit etti. Sırasının kendisine gelmesini sabırla bekledi. Vardığı değil, geçtiği yerleri görmeye tutkun bir seyyah gibiydi.

Bildiğin ve bilmediğin her şeyi çizdin. Deneysel bir çalışmaydı. Avucu hiç kirlenmeyen, hiç tükenmeyen boyadıkça yeniden türeyen tuvalindi. Yorgun düşmüş bir köpek gibi kulağına soluyordu. Ön koltukta iyi ki birileri oturmuyordu. Ağzını ağzına belki de o zaman yasladın. Sesini boğazına hapsetmenin başka yolunu bilmiyordun. Sizinki öpüşmekten başka bir şeydi. Bir tür müşterek nefes alma tekniği. Soluksuz kalmamak için başvurulan bir can simidi. Hayatta kalmak için ona ihtiyacın vardı. Verdiği her nefesi içine çektin.

Ona ait her boşluk doymak bilmez bir sürüngenin iştahlı ağzı gibi üzerine kapanıyor. Parmaklarını ağzına soktuğunda, kalan boşluğu dilinle doldurduğunda bile. Kaçacak bir yer yok. Kapana kısıldın. Uyuştun. Ürettiği zehirli salgının yavaşça ölümünü hazırlamasını beklemekten başka çaren yok. İyisi mi tadını çıkar.

Pasajın çıkışına kadar beraber yürüdünüz. İkiniz de yakın geçmişin kendinize düşen en taze anısıyla sessizliğe gömülmüş-

tünüz. Evet, kalmak ya da kaçmak arasında bir seçim yapman istenseydi; ilkini seçmezdin. Kaçamayacak kadar da bitkindin.

Sonra sana döndü, elini uzattı, vedalaşırken ne söylemesi gerektiğinden emin olduğu aşikârdı. Tokalaştınız.

Ve anladın, üzerini örten kapanı korunak sanan ahmak bir böcekten farkın yoktu. Sonrası ölümdü. Onun zehri elleriydi. Ellerini örten teniydi.

Avucunun içine işaret parmağını bastırdın. Sıradan bir tokalaşma ile ayrılamazdın. Gülümsedi. Tek kelime etmedi.

Konuşmaktan son anda vazgeçti.

ELA

Abaküstü hayatım, her seferinde en baştan saydığım...

Bugün ikinci gün... Önemli bir hadise olmuş olmalı iki gün önce. Yoksa neden sayasın ki günleri. Her gün birbirinin aynı değil mi? Bu sabahın dünden tek farkı bu; erken kalktın. Hem de bu defa kendiliğinden, kalkman gerekenden tam bir saat önce. Bu sabah gözlerini açtığında aklına yine ilk o geldi. Tekrar uyumak isteyip, uyuyamadın. Zaten başını yastığa koyunca uyuyanlardan hiç olmadın. Aklından geçenler, pek sevdiğin sabah uykusundan bile daha ilginç. İçinden sürekli sesleniyorsun; Ayaz, Ayaz, Ayaz... Karın bölgende durmak bilmez bir devinim. Kasıklara yakın. Yine oldu. Aniden başlayan şiddetli bir zelzele gibi elin kolun bağlı geçmesini bekliyorsun. Bununla bir süre daha yaşayacaksın.

Kalk, elini yüzünü yıka! Seni bekleyen geçmek bilmeyeceğinden hiç şüphe duymadığın bir güne daha katlanmanın yollarını ara. Ara da bulasın. Belki akşam iş dönüşü markete uğrar, en likörlüsünden bir çikolata alırsın. Senin de hayatın böyle

işte. Karnındaki zelzele hazır dinmişken, bedenin olağan ritmine kavuşmuşken kalk!

Evin en soğuk odası, yatak odasıydı. Bedeni uyansa da beyni henüz uyanmamıştı. İlk iş pencereyi açtı. Evden çıkana kadar hep yaptığı gibi... Koca bir bardak suyu nefes almadan içti. Ağzının içindeki pas tadında değişiklik olmadı. Dişlerini ve dilini itinayla fırçaladı. Ağzını nefret ettiği mentol tadından arındırmanın yolunu çok iyi biliyordu. Bir sigara yaktı. Kahve içmeye de o zaman karar verdi. Sabahları evden çıkmadan önce kahve içecek kadar vakti olmazdı. Ayaz ona zaman kazandırmıştı. Bir gecede türeyen bir gecekondu gibi bedeninin tam orta yerine gelip konmuştu. Gürültü tüm gece uyutmamıştı. Uyandığında hâlâ oradaydı. Gece bıraktığı yerde...

Bir an önce evden çıkmalıydı. Yokuştan yuvarlanmalıydı. Bir ihtimal kendine gelebilir, beyninde cirit atan tilkileri defedebilirdi.

Sen istemedin mi? Heyecanı bir sinema salonundaki yan koltukta değil de bir markette de arayabilirdin. Birkaç parça çikolatayla da nefsini köreltebilirdin. Her zaman yaptığın gibi anlık mutlulukların peşinde savrulabilirdin.

Bir paket baton çikolatayla yetinmemenin bedelini öde o halde. Tüm kış, yazın gelmesini hasretle beklemiş; bir dinip bir başlayan arsız bir tropikal yağmurunun oyununa geldin. Layığını buldun. Savanların suya doydu. Sen yağ, dedin; o savurdu. Adı, Ayazdı. Göresin var, savur savur savrulasın var; endişelerinin hepsini elinin tersiyle itesin var; arkana bakmadan kaçasın, pişman oldukça geri dönesin; sevdaya tutulasın var.

Ardına bakarsan kaybedeceksin, bilsen de bakasın var...

Kaşınıyorsun! Zaman aleyhine işliyor. Sabrının sonuna birkaç durak kaldı. Son durağa varmadan onu göresin, kafandaki tilkileri besleyesin var.

Aranıyorsun!

Ne yazık ki aramıyor. Çünkü telefonunu bilmiyor. Az gittin, uz gittin, dere tepe düz gittin; hâlâ kendi masalını yazmak için ümidin var.

Salaklığına doyma! Merak etse sormaz mıydı telefonunu? Tek bir kelime etmeden vedalaştınız. Birbirinizden kaçar gibi uzaklaştınız. Kim bilir bir daha ne zaman karşılaşırsınız?

O vakit bir arpa boyu bile gidemeden neden arkana baktın?

Tirşe gözlü yârini ardında bıraktın.

AYAZ

Ah keşke!

Oysa her şey bambaşka olabilirdi. Oysa önce yabancıladığın hemen sonra tekrar tatmak için sabırsızlandığın, ilk defa tattığın bu âlemden olmayan bir meyve gibi dudakları. Oysa varlığından ömrünün bir yerinde haberdar olacağını hayal bile edemeyeceğin kadar yabancıydı sana. Özlediğini gördüğünde anladın ve ne yazık ki sonrasında da unutmayacaksın. Her şeyi kendine dönüştüren bir virüs gibi... İçinde varolan, yaşaması ölmene, çoğalması katline sebep olacak... Az evvel öldün. Yanmadan kül oldun. Cehennemin dibini boyladın. Doğsaydın anlar mıydın?

Dinlerken gözünde canlandırdığın bir masal diyarını gerçekte gördüğünde ne de kısır bir hayal gücün olduğunu anlamak gibi... Ahmaklığınla yüzleşmek gibi...

Hakikat görünmek değil, bilinmek için. Bildiğinle yetinmeyi bilsen de, sana sunulanla idare etsen de, idareli kullanmayı şiar edinsen de şaşırdın. Şaşıracağını hiç sanmazdın. Sen de eninde sonunda bildiklerinden müteşekkil bir aymazsın. Ne öğrendiysen osun. Fazlası olamayacak kadar insansın. Kanıksamak

kendini onaran mahir bir yara gibi hayatını katlanılır kılmıştı hâlbuki.

Oysa her şey başka türlü olabilirdi. Tam arkana döndüğünde önüne dönmeyebilirdi. Dönerken gördün ama görülmedin. Basit bir tesadüfün yeşerttiği bir anı ortak edinebilirdi. Tehirli bir tren gibisin, istasyondan az evvel ayrılmış tek yolcuyu da yayan bıraktın. Almayı istediğin tek yolcuya da geç kaldın. Yalnızlık seçimindi, öyle sanmıştın. Susmayı marifet, gitmeyi maharet sandın.

Arkana dönmeyi ise utanç... Soramadın, altı üstü on bir haneli bir numaraydı, kaydetmesen de olurdu. Aklında tutmak zararınaydı. Hiç sormadın. Yolun sonu fare kapanıydı. Kapan yaşadığın deliğin hemen dışındaydı. Hakikat sandığın, duvara yansıyan gölgeler; hakikat ise arkanı döndüğün deliğin hemen ucundaydı. Vaktinde dönseydin, görecektin belki de. Dönemedin. Yüzleşmek istemediğin kadar tuhaftı hissettiğin. Döndüğünde; döndüğün, dönmüştü öte yana. Hem de döndüğünü bilmeden. Şanslısın ki sen biliyorsun. Az evvel sana dönen güzel başını hayalinde defalarca kendine çeviriyorsun, aynı anda sen de ona dönüyorsun.

Adı; Ela imiş, hakkında bildiğin tek şey ismi ama başka bir şey bilmek istediğine de emin değilsin. Bilmediğin boşlukları dolduran müzmin bir hayalperestsin. İşin de bu değil mi zaten. Bilmediğini biliyormuş gibi yapmak, boşluğu elinden geldiğince doldurmak; hiçi hep, yoğu var kılmak. Oturup tüm gün masaya belki bir belki iki sayfa yazınca mutlu olmak... Kalan zamanlarını filmlerle doldurmak... Başkalarının hayatını uzaktan seyre dalmak... Kendin olmayanı kâğıda yazmak...

Diğerlerinden pek bir farkın olduğu söylenemez. Neresinden baktığına değil, nasıl baktığına bağlı. Durduğun yer neresi fark etmez. Neyi gördüğün, neyi nasıl yorumladığın önemli olan. İyimser bir göz ise değerlendiren, başkalarından farkın olmadığı pekâlâ da söylenebilir. Sabah evden hep aynı saatte çıkıp,

akşam aynı saatte döndüğün bir işin yok. Hiç olmadı. Olması için gayret göstermedin. Hür olmanın getirdiği lüksleri, daha az lüks bir yaşantıya tercih ettin. Saat onda sade filtre kahve içmeli, en geç on birde masaya oturmalı, öğleden sonra üçe kadar mutlaka klavyenin tuşlarını tıngırdatmalıydın. Klavyen enstrümanın, başkaları henüz müziğe dönüşmeyi bekleyen ses kalabalığıydı. Zaten bu yüzden öğleden sonra başlarsın film izlemeye. Gürültüyü, melodiye dönüştürmeni hızlandıran en pratik, en hızlı yöntemdir film izlemek. Seni sonuca kestirmeden ulaştıran en verimli kaynaktır. Uzun uzun kendini anlatan bir dosttan daha açık sözlü ve sakınmasızdır. Lakin insan en çok kendine yalan söyler. Aynada gördüğümüz yüz bile karşımızdakinin gördüğünün tam tersiyken, sesimiz sandığımız bile kendimizin değilken, nasıl doğru bilebiliriz kim olduğumuzu.

Bir film kahramanı öyle ya da böyle hep doğruyu söyler. Çünkü başka bir gözün gördüğüdür, kendininkinin değil.

Babaannen demişti bir keresinde;

"Kim olduğunu ancak kim olmadığını anladığında bilebilirsin." On yaşındaydın ve söyledikleri pek bir şey ifade etmemişti. Sonradan ara ara her başın sıkıştığında kapısını aşındırdığın hayattaki tek dostun babaannen, hep aynı cümleyle noktaladı seni teselli eden sözlerini. Kim olduğunu bulabilmen için başkalarını izlemen lazım sanıyordun, bu yüzden sürekli film izledin. Senden farklı hayatlara böyle merak saldın. Hep bu sorunun cevabını aradın. Kim olmadığını anlayınca yanıtı bulacaktın. Yanıldın. Çünkü bulamadın. Ancak çok sonraları cümlenin asıl manasını kavradın. Kim olduğunu hiçbir zaman kavrayamayacaktın. Çünkü izledikçe onca film, tanıdıkça onca kişi farklılıklar değil aynılıklar çoğaldıkça an be an, odağını da, sorunun cevabını da kaçırdığını anladın. Bir gün uyandın. Kendini de, diğerlerini de tanımadığını kavradın. Sorunun cevabını aramaktan böylece caydın.

Otuz sekiz yaşındasın. Kendi ayak izlerini takip ettiğinin bir süredir farkındasın. Bu bile bir şeydir, demeyi öğrendiğinden beri epeyce yaşadın. Elbette nev-i şahsına münhasırsın. Diğerlerinden başkasın. Kendi evreninin, kendinden bihaber biricik tanrısısın. Nedenini bilmediğin onca sorunun cevabı meçhul yaratıcısısın. Deştikçe içini bir kazı alanı gibi, karşılaştığın nesneye yabancısın.

Tek bir işe yaradı bunca zaman, bunca merak; bir zamanlar umutla cevabını aradığın, bulunca anlayacağını sandığın, zamanını yollarına adadığın ne varsa, hepsini çöpe attın. Hayatını boşa harcadın. Geç de olsa anladın. Çok bilinmeyenli bu denklemi çözmek için fazla ahmaksın. Yani insansın. Bıraktın. Sağlamasını yaptığında hep yanlış sonuca ulaştığını kavradın. Kendine kalanla yetinmeyi, hayatı vaadettikleriyle sürdürebilmeyi, kendince yöntemler geliştirmeyi, fazlasını istemeden önce iki defa düşünmeyi erdem sayanlardansın. Yöntemlerin tuhaf karşılanabilir. Alışılmışın dışında sayılabilir. Yadırganıp, ötelenebilir.

Kimisini kan tutabilir. Keyifleri bilir.

Canını yakmak, nefes aldığını hatırlatabilir.

Anlatmak zor, pek zor olabilir. Ama seviyorsun. En çok izlediğin filmden, defalarca okuduğun romandan ve yazmaktan bile çok. Hayatta olduğun için değil üstelik, hayatta kalmana sebep olduğu için... Film izlemezsen mutsuz ama hâlâ varolursun. Hayatını kendini doğramana borçlusun.

Başka türlü amaçlar güderek de kestin kendini. Bu doğru! Sen kestin onlar kurtardı. Hayatı istediğinde çıkamayacağın bir mahpushane sanıyorlardı. Ve bunu tek doğruymuş gibi sana da dayatıyorlardı. İlkinde babaannen yanında sabahladı, ikincisinde mezarının başında ağladı. Rüyadaydın. Uyandın. Hayatla barışmış gibi yaptın. Kendini doğramayı ise bırakamadın. Yaşamak istediğini anladın. Zaman zaman kanadın. Ne kendini ne de başkalarını anlamaya çalışacaktın.

Yüzmeyi, Maraş usulü dondurmayı, beyaz kirazı, üstü ballı, fıstık ezmeli kızarmış ekmeği, martıları izlemeyi, güvercinleri beslemeyi, el yakan taşfırın simidini, sahaflardan kitap seçmeyi, tahmisçiden çekilmiş kahve almayı, öğleden sonra birkaç bira yuvarlayıp, uyuklamayı seversin. Daha pek çok şeyi de sevebilirsin. Ama her birinden vazgeçebilirsin de. Bir tek şey hariç her şeyi ardında bırakabilirsin.

Bu beden senin. İstediğini yapabilirsin. Et senin, eti kesen el senin. Bedenindeki onca iz yine senin eserin. Elini ne zaman uzatsan ulaşabileceğin kadar yakın bir ilkyardım çantası gibi silahın. Ne zamandır elini uzatmadın.

İsminden başka bir şey bilmediğin o kızla karşılaştığın o günden beri can dostunun yüzüne bakmadın. Elini kana bulamadın. Domatesi doğramak dışında kendisine başvurmadın. İçinden gelmedi. Sen de zorlamadın.

Bu sabah her zamankinden erken uyandın. Gözlerini açmadan öylece kaldın. Uyumak istedin ama uyuyamadın. Onu düşünmeden duramadığını anladın. Perdeleri açtın. Hava güneşliydi. Her sabah pencerenin pervazına konan güvercin henüz gelmemişti. Zaten erken uyandığını o zaman anladın. Mutfağa gittin, biraz ekmek ısladın. Tekrar yatak odasına döndün, pencerenin önüne bıraktın. Hava güzeldi, hayat güzeldi, sabah uyanmak bile güzeldi. Yatağını hemen topladın. Sonra anımsadın. Telefonunu almamıştın. Onu bir daha görmeyi şansa bırakmıştın. Yani kaçmıştın. Aklından geçeni söze dökmektense, dilinin ucuna geleni yutmayı yeğlediğine kendini inandırdın. Yoksa tesadüflere güvenecek kadar aptal mıydın?

Otur o zaman yazı masasının başına, kasıklarında toplanan kanın sana neler yazdıracağına tanıklık et. Beynin bir et çuvalı gibi bomboş, kimin umurunda? Belki de esini senelerdir yanlış bir yerde aradın. Belki ondan kanamadığın zamanlarda yazdıklarını, kanadıktan sonra okuduğunda hiç saydın. Saat dokuz, yeterince oyalandın. Tüm gün oyuncağınla usanmadan oyna-

dın. Elinden bırakmayı elem saydın. Onu tekrar tekrar görmen lazım. Kendinle yüzleşmeden bu işin içinden çıkamazsın.

Fermuarını indirdi. Akmaya yakınken yazdıklarını ilk defa, akıyorken beğendi. Akan kanı değildi. Ama iyi geldi. Mutfak tezgâhının üstündeki meyve bıçağını, banyo dolabındaki üç bıçaklı tıraş bıçağını görmezden geldi. Canı kanamak değil, akmak istiyordu. Duşa girdi.

Güvercinler nevaleyi yemişti. Aceleyle giyindi. Sinemaya gitmeye duştayken karar vermişti. Şansına güvenmese de denemeye değerdi. Elmayı ise ısırarak yedi. Bıçağa gerek yoktu. Elini kesebilirdi.

ELA

Tesadüf diye bir şey yoktur...

Şehrin bu semtinde oturuyorsanız merdiven inip çıkmaya alışmanız hatta kanıksamanız veya derhal taşınmanın yollarını aramanız gerekir. Burası bir tepenin orta noktası gibidir; zirveye çıkmak da eteklerine inmek de kolay değildir. Çıkmaya meyyal olan, inmeyi düşman beller; inmeye sevdalanan, çıkmaya gönül koyar. Mesele inerken çıkmayı, çıkarken inmeyi unutmamaktır. Anımsamak seyrek de olsa hayatı kolaylaştırır, ekseriyetle zorlaştırır.

Bu semt unutmanın, kaybolmanın zaruri olduğu durumlarda pek bir hayırsever, pek bir kollayıcıdır. Bu semt saklananların, müzmin seyyahların, ayyaşların, turistlerin, unutkanların yoldaşıdır. Burada kendinizi hep bir yabancı gibi hissedersiniz. Kimse sizi tanımaz, tanımaya da ne gönlü ne vakti ne de tarzı müsaade eder.

Burada herkes yabancıdır ve öyle kalır. Senin gibi... Tanışmakla soyunmak arasında geçen zamanı kayıp sayan diğer herkes gibi...

Sokak kapısını hızlıca çekti, yine de kapanmadı. Bir kerede kapandığı görülmemişti. Kapanmazdı tabii, sağı solu; üstü, altı, kısacası dört bucağı süngerle sıvanmıştı. Böceği bol, kokusu bol bu köhnemiş apartmanda oturabilmesinin tek yolu buydu. Kapıdan girecek hiçbir şeye tahammülü yoktu. Olamazdı. Bir ara apartman görevlisinin her Pazar kızarttığı bayatlamış balığın kokusuydu derdi tasası. Pazar günleri akşam sekiz sularında fırsat bulduğu her delikten süzülen balık kokusu önce salonu sonra tüm evi dolaşıp yolcuğuna yatak odasında son veriyordu. Emektar apartman görevlisi kadıncağız ve her daim hasta kocası yerin iki kat altında, kömürlükten bozma, birini mutfak olarak kullandıkları iki göz odada yirmi beş yıldır yaşamaya çalışıyor ve tabii ki de üç öğün yemek yiyorlardı. Sorun elbette balık değil, apartmanın içinde pişmesiydi. Ve koku kendine geçecek bir delik mutlaka buluyordu.

Tıpkı hamam böcekleri gibi... Daha önceden oturduğu dairelerde de hamam böceği vardı ama en büyüğünü bu evde görmüştü. Bu cins bambaşkaydı. Temmuz ayıydı ve yatağında uzanmış uyumayı beklerken, gardırobun üzerinde yukarı tırmanan besili bir yaratıkla karşılaşmıştı. İlkin gördüğü şeyin böcek olduğundan bile emin olamamıştı. Mutfakta ya da banyoda karşılaşılan yiyecek peşinde koşan, karafatma dediğimiz haşerattan bile korkunçtu gördüğü mahlûkat. Tüm geceyi kelimenin tam manasıyla ayakta geçirmişti, dolaba kendisiyle alay edermiş gibi tırmanan, her yere tırmanabilirdi. Oturduğu koltuğa, yattığı yatağa ve hatta bacağına... Ne zaman oturmaya kalksa hayal gücünün zalim oyunlarına geliyordu. Hiçbir yerde güvende değildi. Oturmak için sabahı bekleyebilirdi. Öyle de yaptı. Davetsiz misafiri hakkında ne de cahil olduğunu yaptığı araştırma sonucunda kavradığında sabah olmak üzereydi.

Amerikan cinsi bu hamam böceği, üremede de akrobatlıkta olduğu kadar yetenekliydi. Başı beladaydı. Görünen bir hamam böceği, görünmeyen yüzlercesinin teminatıydı. Bu evden derhal taşınmalıydı. Çare kalıp savaşmak değil, kaçıp, sıvışmaktı. Ertesi gün işe değil de emlakçıya gitmenin daha makul olduğuna karar vermiş olsa da mantıklı davranabilecek kadar parası olmadığından fikir, eyleme dönüşmeden yok olmaya mahkûm olmuştu. Sonunda kıyafeti püskürttüğü ne idüğü belirsiz sıvıdan daha çok merak uyandıran haşerat uzmanı görevliye dairesini ilaçlattırmaya karar verdi. İlk konuğunun aya ayak basmış ilk insan görünümündeki bir erkek olacağı kırk yıl düşünce aklına gelmezdi. Zaten bir daha erkek cinsinden birini eve sokmadı. Davetsiz misafirleri sevmiyordu. Konuk etmeyi değil, konuk olmayı tercih ediyordu. Böylelikle ne kadar kalacağına kendisi karar verebiliyordu. Adam yirmi bir gün sonra eğer tekrar benzer bir mahlûkatla karşılaşırsa kendisini aramasını söylediğinde canı sıkılmıştı. Hiçbir haşerat ilacı üremeyi pek seven bu hayvanın yumurtalarına etki edecek güçte üretilmemişti. Teknoloji o denli gelişmemişti. Taşınması gerekiyordu ama yapamıyordu. Bir daha amerikan cinsi bir hamam böceği ile karşılaşmadı. Garip kıyafetli adamı da tekrar çağırmadı. Fakat kendisine hayatında ilk defa bir gece lambası aldı. Gecenin bir yarısı uyandığında önce tam karşısındaki gardırobu, sonra tüm dikey yüzeyleri gözden geçirmeden rahat etmiyordu. Mahlûkat hayatına yeni bir alışkanlık kazandırmıştı. Artık gece lambası olmadan uyuyamıyordu.

Kapıyı bir kez daha çekti. Bu defa kapandı, tüm apartman sakinleri kapının kapandığından kesin haberdardı. Kapı bir gün kesin elinde kalacaktı. O gün gelmeden taşınmayı umuyordu.

* * *

Yüksek merdivenleri ve ardından hayli dik bir yokuşu tırmandıktan sonra düzlüğün başındaki, bildiği ama hiç gitmediği barın önünden geçerken duymuştu sesini ilk kez. Denizcileri söyledikleri şarkılarla tuzağa düşüren sirenler gibi herkesi içeri çekiyordu. Kapıda içeri girmeyi bekleyen yoğun bir kalabalık ve o kalabalığı elemeye odaklanmış iki insan azmanı vardı. Seçilmenin derdine düşmüş, seçkinler arasından olabilmenin geçici hevesine kapılmıştı. Kayalıklara çarpmaktan son anda kurtulan bir denizcinin haklı sevinciyle içeri girmeyi başardığında yeterince bitkin düşmüştü. Bunca eziyete niçin katlandığını merak etmiyor değildi. Galiba fazla içmişti. Ya da gerçek bir denizkızıydı şarkıyı söyleyen, kendisini duyan herkesi ölüme davet eden.

Öyleydi. Sesi kadar olağanüstüydü Mia. Bir kaç basamak yüksekliğindeki sahnede gözleri kapalı şarkı söylüyordu. Gördükleri hoşuna gitmiyordu. Gördüklerine değil de görmeyi arzuladığı birine şarkı söylüyor gibiydi.

Ne çare ki o kişi az evvel gitmişti.

Niçin orada olduğunu bile unutturmuştu sana, hatırladın mı? Kuzguni siyah kadife elbisesi yeri süpürüyor, bedeninin hiçbir kıvrımını belli etmiyordu. Hâlbuki saklanmak için en yanlış yerde duruyordu. Herkesin gözleri Mia'yı gösteriyordu. Şarkı söylemenin bedelini ödüyordu. Herkes sesin geldiği yöne bakıyor ve o olağanüstü, cinsiyetsiz sesin sahibine odaklanmaktan kendilerini alamıyorlardı. Gördükleri en güzel kadındı. Belki bu kadar güzel olmasaydı Mia, sesiyle görüntüsü arasındaki tezat bu denli dikkat çekmezdi. Bedeninde izi olmayan erkeksilik, sesinde kendine azımsanmayacak bir yer edinmişti.

Mia'nın görüntüsü ne kadar dişiyse, sesi bir o kadar cinsiyetsizdi. Ne kadın ne erkekti, sanki dişiliğinden duyduğu utancı sesiyle saklıyordu. Sesi, maskesiydi.

Bu tuhaf ama olağanüstü sesin sahibi sende ilk etapta kadınca bir kıskançlık duygusu uyandırmıştı. Ama sahneden inip

yanına geldiğinde, bu duygu yerini o an emin olamadığın ama sezebildiğin bambaşka bir duyguya bırakmıştı. Sadece iki kadının bileceği bir sırdaşlığa...

Omuzlarına değen, ütülenmişçesine düz, uçuk sarı saçlarının çevrelediği çehresini, bıçak gibi kesen bir yığın saçla neden kapattığını merak etmiştin. Yine de güzelliği bağırıyor hatta haykırıyordu. Mia, saklanamayacak kadar ortadaydı. Yüzünü saklasa sesi, sesini saklasa yüzü her daim görünür kılıyordu onu. Görünmemek için ya susması ya da saklanması gerekiyordu. Ve o en çok göz önünde olduğu işi yapıyordu. Çünkü hayatta en çok sevdiği şey şarkı söylemekti. Uzun siyah kadife elbiseler içinde gözlerini yumarak şarkı söylemek...

Mekânın içi hıncahınç doluydu. Barın önünde zar zor duracak bir yer bulabilmiştin ama henüz içecek bir şeyler ısmarlayamamıştın. Etrafın ter, sigara, yemek, parfüm kokan insan cinsiyle sarılmıştı ve bir yer edinebilmen, hayatının bu gecesinde birine yer verebilmeme bağlıydı. Canın olabildiğince yalnız kalmak istiyordu. Korunup, kollanmanın bedelini ödemeye gönlün razı olmuyordu. İşte Mia tam da o sırada hayatını kurtarmıştı. Mia'nın sahneden inip yanına gelmesiyle birlikte tüm gözlerin rotası kadın, erkek farkı gözetmeksizin değişmişti. Tanrıça yeryüzüne inmişti ve bardakiler bir mucizeye tanık olmuşçasına şaşkındı. Karşılaşmak istediği tek gözün sahibinin yanına gelene kadar bakışlarını yerden hiç kaldırmamıştı. Barmen o yaklaşırken içkisini hazır etmişti bile. Tek buzlu duble viski... Tek kelime etmeden ve barmene hiç dönmeden bir tane daha istediğini işaret etmişti. İkincisi geldiğinde, başını ilk defa yukarı kaldırmış; griye çalan mavi gözlerini sana çevirip, içkini takdim etmişti, kabul edeceğinden kesinlikle emindi;

"Beklediğin biri yoksa çıkalım mı?"

"Olur," demiştin, ne beklediğin biri, ne de bekleyenin vardı.

Orada olmanın nedeni ise bambaşkaydı. Mia hiç sormadı, sen de söylemedin.

Barın kasvetli kalabalığından dışarı kendini atabilmeyi başardığında, özellikle yılın bu mevsiminde soluk almak istemediğini düşünmüştün. Nefes aldıkça ağzın ve burun deliklerin yapışkan bir maddeyle doluyordu. Şehrin ortasına durmadan tüten bir soba kurulmuştu. Nefes aldıkça ağzının tadı değişiyordu. Gerçi tadı da yoktu. Kapıdaki insan azmanlarından birinden ateş istemiştin. Sigaranı yakmaya çalışmıştı, izin vermemiştin. Sigaranı dudaklarının arasına kıstırıp, yakmış ve ilk nefesi çektiğinde rahatlamıştın. Bir zift bulutu gibi üzerine çöken havanın ağır kokusu anlık da olsa dağılmıştı. O sırada Mia gelmişti. Pofuduk siyah bir mont giymişti. Bu defa yüzünü kâkülleri değil, yün bir bere kapatıyordu. Artık bir insan gibiydi.

Neredeyse bir yıl olmuş. Hava ayaz, günlerden yine cumartesiydi tıpkı bugün gibi. Hanginizin önce söz alacağı ta başından beri belliydi. Sen susmaya o konuşmaya meyilliydi. Bilhassa o gece hiç susmadan anlatacağı kesindi.

"Az önce sevgilim beni terk etti," demişti.

Sakınmasız, umutsuz ve teselli aramadığını belli eden erkeksi sesiyle...

"Hiçbir neden yoktu, sormadım da zaten. Duymaktan korktuğum için değil, duyacaklarıma inanmayacağım için sormadım. Nasılsa söyleyeceklerini kendimce yorumlayacaktım. İşittiklerimi evirip çevirip gönlümün istediği kıvama gelene kadar yoğuracaktım. O istediğini söylesin, ben istediğimi duyacaktım. Bu yüzden sormadım. Cesaretim olmadığı için değil, gerek görmediğim için. Kendimi teselli ederken birkaç kırık teselli sözcüğüne ihtiyacım yok ki. Bu konuda yeterince deneyimli ve bir şair kadar yaratıcıyım." Yine de sorma gereği duymuştun sırf dinlenmediğini düşünmesin diye. "Peki, sence neden terk etti seni?"

Bir çırpıda cevap vermişti, bir ayrılığın ilk saatleriydi ve zaman henüz kabulün değil, inkârın yandaşı idi.

"Olağan bir ilişki değildi bizimkisi, daha çok tinsel ama asla bedensel değil. Bu durumdan usanmış olabilir. Botticelli'nin Venüs'ün Doğuşu tablosu kadar dokunulması yasağım. Uranüs'ün lanetini taşıyorum. Bir hadımın fallusundan ancak benim gibi bir karakoncolos dünyaya gelebilirdi."

Ne demek istediğini üzerindekileri çıkardığında anlamıştın. Vücudunun boynundan aşağısı bir yılanın sert ve pürüzlü derisi gibi kabuk kabuktu. Yanmıştı. Nasıl olduğunu hiç sormadın. O da söylemedi.

Neden bahsettiğini o zaman anlamıştın. Zaman ilaç değil, panzehiri olmayan zehirdi. Mia yaralarından utanıyordu. Kuzguni siyah uzun elbiseler giyiyordu. O gece evine gitmiştiniz. Sana ayrılık nedenini göstermek, adeta seni gerçeğe inandırmak ve terk edilmesini haklı çıkarmak için bir solukta, çırpınır gibi çıkarmıştı elbisesini.

"İşte," demişti. "Ayrılığımızın nedeni bu, bir yılan derisi kadar estetik olmasa da tanrının elinin değdiği nasıl da belli. Yanmayan tek yerim göğüslerim. Tanrı hiç doğmayacak bebeklerim ve beni hiç sevmeyecek erkeklerimi benden daha çok düşünmüş olmalı. Ne de olsa aşkın bile temelinde çoğalma arzusu var."

Böyle başlamıştı arkadaşlıkları. Ela dinlerdi, Mia söylerdi. Bazen bir şarkıydı söylediği bazen de eski sevgilisi. Artık barın önünde bekleyen kalabalığa karışmak zorunda kalmadan içeri girebiliyordu. Kapıdaki azmanları isimlerini bilecek kadar iyi tanıyordu. Tuvaletin önünde kolonya tutan eskilerin fahişesi, yenilerin helâ bekçisi Hülya abla, Ela'dan para bile almıyordu. Zorla verse bozuluyor, ağzını hemencecik bozuyordu. Barmen ne içeceğini sormadan hazırlıyor, ikramda kusur etmiyordu. Bir daha hiç görmedi Mia sevgilisini. Ne aradı, ne sordu. Ne zaman aramak istese, onu değil Ela'yı aradı. Söylemek istediğiyle değil, söylemesi mümkün olanla yetinmeye alıştı. Öyle öyle hastalığından arındı. Ela dinlemekten hiç sıkılmadı.

Barın önüne geldiğinde nefes nefese kalmıştı. Hava ayazdı, aylardan Mart'tı. Mia telefon etmeseydi evden ne çıkası ne de bu kalabalığa katlanası vardı. Mia'nın sesi konacak yer arayan kelebekler gibi uçuş uçuş, telaşlıydı.

"Dün aradı, akşam beraberdik. Çabuk gel, bir an evvel anlatmam lazım."

Bu bir rica değil, emirdi. Olanları anlamaktan aciz olduğunun ayrımındaydı. Derhal bir akıl hocasına ihtiyacı vardı. Gelecekten haber veren bir medyumun dudaklarından dökülecek kelimelerin duymak istedikleriyle aynı olmama ihtimali olsa da işitmek isteyen birinin çaresiz ve meraklı bekleyişi içindeydi. "Belki gelir bu akşam da, yalnız kalsanız daha iyi değil mi?" diyebilmişti Ela.

"Gelmeyecek, bir hafta yok."

Dün akşam saatlerinde aramış. Aradığında banyodaymış. Önce numarayı tanımamış çünkü numarasını terkedildiği o gün silmiş. Geri aramamış. On dakika sonra tekrar telefon çalmış. Hemen açmamış. Üçüncü çalışta açmış. Gelmek istemiş. Kabul etmiş. İkisi de tek kelime etmemiş. Sanki bir yıldır görüşmeyen ikisi değilmiş. Gelirken Mia'nın en sevdiği viskiden bir şişe getirmiş. Başını dizine koymuş. Öylece kalakalmış. Mia niye geldin, diye soramamış.

"Niye geldi sence?"

Acilen çağrılışının nedeni belli olmuştu. Ona soramadığını sana soruyordu. Ah be Mia, niye asıl sorman gerekene sormadın ki, diyemedin. İstediğini değil, söylemen gerekeni zikredecek kadar deneyimliydin.

"Belli ki özlemiş seni, başka neden görmek istesin ki?"

Sorusuna soruyla cevap vererek, zaman kazanmaya çalışma, nasılsa er ya da geç, istesen de istemesen de tüm sorularını cevaplamak zorunda kalacaksın. Burada bulunma nedenini unutma! "Akşam kalmadı ama öpmedi de, sadece ayrılırken yanağımdan öperken dudağı dudağımın kenarına değdi. Hepsi bu."

"Belki acele etmek istememiştir. Zaten sizin olağan bir ilişkiniz yokmuş ki!"

Teselli ederken ortalığı batırma!

"Bir hafta olmayacağını kendi söyledi, ben sormadım."

Keşke sorsaydın! Duymak istediklerini sana söyleyen kişi keşke o olsaydı da şu an başka şeylerden konuşuyor olsaydık.

Sonra en baştan anlatmaya başladı. Sadece sigarasını yakmak ve dünden kalan viskiyi kadehine doldurmak için ara verdi. Konuşmayı buz almak için bile kesmedi. Getireyim, dedin, istemedi. Her ayrıntıyı aktarmadan, az sonra soracağı sorulara doğru cevap vereceğinden emin olamazdı. Teferruat ilişkilerin anahtarıydı. Sözcükler, ancak sorulmadan söylendiğinde vardı.

Sorular kolaydan zora doğru gidiyordu. Kolay olanlar cevaplanınca zorluk derecesi otomatikman artıyordu.

En zorunu sona saklamıştı;

"Beni seviyor mu sence?"

Yüz puanlık sorunun yüz puanlık cevabı zaten başından beri aklındaydı, dersine çalışmıştın;

"Elbette seviyor, dizlerinde tüm gece yatacak kadar hem de,"

Sana inandı. Kal, diye ısrar etti, oysa istediğin yalnız kalmaktı. Gece iki gibi evdeydin. Yatak odasına geçtin, gece lambasını açmadan perdeyi hafifçe aralayıp, dışarısını seyrettin. Sadece bir dairenin ışıkları yanıyordu. Dürbününü eline aldın. Bir süre izledin. Gülümsedin.

AYAZ

Bir akvaryumun içindeki iki ölü balığız.

Yine gelmedi. Gelmeyecek. Sen yine de her zaman olduğu gibi, her gün usanmadan yaptığın gibi aynı sinema salonuna gitme-

ye devam edeceksin. Neredeyse bir hafta olacak. Kaç gün daha bekleyebilirsin? Hayatını tesadüf saydığın kaç ucu ucuna değmeyen anın hatırasıyla sürdürebilirsin ki. Bilmezsin tabii. Sen anca kaçmayı bilirsin. Yaklaşamayacak kadar yabanisin.

Seni röntgenci! Merak ettiğin için girdiğin onca hayatın dışına ne de kolay çıkabildin. Kimse sana hesap soramadı. Neden birden bire topukların kıçına vura vura kaçtığını hiçbir kadın sana soramadı. O kadar sevdiler seni. Geri dönme ihtimalini hesaba katıp, seni ürkütmemek için lal kesilen onca kadına rağmen, kalbin de, bedenin de kimseye yumuşamadı. Fiziksel çekiciliğinin tüm avantajlarını lehine çevirmekte üstüne yok. Zekânın ve kadınlar konusundaki engin bilgi birikiminin meyvelerini toplamaktan başka derdin olmadı. Üstüne bir de bir görenin bir daha bakacağı kadar yakışıklısın. Yüzlerce film, yüzlerce kitap elbette bünyende durduğu gibi durmadı. Ne zaman diyecek bir şey bulamasan başvurduğun en sadık kaynak bazen romanlar ve sıklıkla filmler oldu.

Zamanını boşa harcama konusunda bir numarasın. Hayat dışarıda aksın, ekranda gördüğüne razısın. Yaşamadığın kadar çok izledin. Hayatı değil, izlemeyi seçtin. Çünkü seyre dalmak öğrenmenin en kısa yoluydu. Bunu küçükken öğrenmiştin. Ve kendine en zor işi seçtin. Film çekecek donanımın yoktu. Ne eğitimini aldın ne de almak için çabaladın. Üniversitede o dönem popüler olan bölümlerden birine hasbelkader girip, mezun olunca sudan çıkmış balığa döndün. Ne yapacağını değil ama ne yapmayacağını pek de iyi biliyordun. Kolay ikna olmuştun ancak başkalarını ikna etmen ne de zor olmuştu. . Asıl tuhaf olan, ikna olmayı istiyor olmalarıydı. Seni umursayan, senin için endişelenen insanlar haklıydı. Bir sen haksızdın. Yanıldığını anlayacaktın. Bir gün uyanacak ve kafanı vuracak bir taş arayacaktın. Çok geç olmadan kararından caymalıydın. Cayan sen olmadın.

Hayatın boyunca bir defa hariç hiçbir plazanın kapısını aşındırmadın.

Yeni mezun olmuştun. Prompterden haber okuyormuş gibi ruhsuz bir sesle seni görüşmeye davet eden kişiyi merak ettiğin ve geleceğini garanti altına almayı amaç edinmiş onca insandan usandığın için bir kere iş görüşmesine gittin.

Üstünde iş görüşmelerine uygun, standart, beyaz, dar kesim bir gömlek, babandan ödünç aldığın bordo bir kravat ve antrasit şık bir takım elbise vardı. Babanın mezuniyet hediyesiydi. Ah bu insanlar.işlerine gelince nasıl da fedakâr olabiliyorlardı. Bir defa giymek için fazla pahalı bir takımdı. Hâlâ dolabında durur.

Gerçeği yalnız gerçeği söyletmeyi amaçlayan şüpheci bir sorgu hâkiminin sorularından yola çıkılarak hazırlanmış, adayın usta manevralarla tongaya düşmekten hep son anda kurtulduğu, aynı sorunun değişik versiyonlarının ustalıkla yorum da katılarak sorulduğu iki mülakat geçirdin. Ardından lütfedilmiş bir armağan gibi sayısal, sözel ve psikolojik sorulardan oluşan testleri gülümseyerek büyük bir memnuniyetle kabul ettin. Oldukça geniş, malum anlatımıyla "modern ve klasik çizgilerin hâkim olduğu" bir odaya iki saatliğine kapatıldığın halde yüzündeki minnettar tebessümü korumayı da bildin. Rol yapma kabiliyetine müteşekkirdin. Birkaç saniye, gelecek iki saatin nasıl geçeceğini düşünerek odayı incelemeyi de ihmal etmemiştin; hâlâ hatırında; deri, koltuk süsü verilmiş sandalyene yerleştin. Zannettiğinden daha kolaydı sorular. Sayısal ve sözel tüm soruları eksiksiz cevaplamış olduğun için gereksiz olduğunu bilsen de kendinle iftihar ettin. Sonunda psikolojik soruların olduğu bölüme geçebildin.

Az sonra kim olduğunu öğrenecektin. Sen yalancının tekisin. Sabah dokuz akşam 'sonsuz' çalışmaktan yorulmayacak kadar "esnek çalışma saatlerine uyumlu", her türlü aşağılanmaya karşı tahammül gösterecek ve egosunu yok bilecek kadar

derviş sabırlı bir "empati uzmanı", yaşamını kuşkusuz işine göre ayarlayan "iş odaklı", iflah olmaz bir düzen aşığı, planlama uzmanı ve elbette kuralların her daim "kuralsızca" değiştiği bu dünyada her türlü "kuralsızlığa" ses çıkarmayacak bir "değişim yanlısı" ve her şeyden önemlisi varmak için her türlü yaltakçılığı yapabilecek kadar "sonuç odaklıydın". Testin sonuçlarını değerlendiren kadının gözlerinde kendi suretinle karşılaştın ve oradan kaçarak uzaklaştın.

Devasa döner kapısı, işinin ehli güvenlik personellerinin konuşlandığı, kimlik okutularak geçilen kontrol noktaları, öğle yemeği için zaman kaybedilmemesi için tasarlanmış kafelerden oluşan siftinme ve atıştırma alanı, her kata çıkmayan, kişi sayısı insan ağırlığının yaklaşık yüz kilo olduğu varsayılarak hesaplanmış geniş asansörleri, çalışanları akılsız ve karar vermekten aciz varsayan akıllı sistemi sayesinde kâfi derecede havasız bırakan ortamı ile her şeyi tastamam bir plazada çalışmak üzereyken; son anda ani bir manevrayla tabanları yağladın, sırra kadem bastın. Bir daha tanımadığın numaralardan gelen çağrıları yanıtlamadın.

Döner kapısı olan hiçbir yere de adımını atmadın.

Kâğıdı, kalemi eline aldın, yazmaya böyle başladın. Ne zaman yazacak konu bulmakta güçlük çeksen bir kadının hayatına mum gibi damladın. Gittiğinde ardında yağlı bir iz bıraktın. Hamuruna karılmamış bir tutam tuz için suçlanamazsın.

Keşke şimdi telefonun çalsa, bilmediğin bir numara ekranda sana göz kırpsa, telefonunu bir yerden bulmuş olsa. Keşke romanlarını okumuş olsa. Belki tanıyordur seni, belki tanımıyormuş gibi yapmıştır, belki aramak istemiş arayamamıştır. Belki seni çoktan terkedilmiş bir tren istasyonu gibi geride bırakmıştır. Olabilir mi?

Ceketini müdavimi olduğu barın girişindeki yaşı geçkin, teleme peyniri gibi kadına uzattığında saat onu bulmuştu. Kadın yüzünü görünür kılmanın tasasına düşmüş; kırışmış dudakla-

rını kan kırmızısına, çipil gözlerini ise siyaha boyamıştı. Dayak yemiş gibi görünüyordu. Yüzüne sıvadığı pudra teninden bile daha beyazdı. Görünmemesi imkânsızdı. Bir bakan bir daha bakardı. Ayaz da kendini bakmaktan alamadı.

Son bir yıldır arada uğradığı tek bardı. Adı da kendisi gibi tuhaftı. İsmi de cismi gibi "Tek", nev-i şahsına münhasırdı. Sadece Pink Floyd çalıyordu ve tek çeşit bira satılıyordu. Her şey biricik, barın sahibi çokluktan değil, teklikten yanaydı. Buranın alamet-i farikası seçim yapmak zorunda olunmamasıydı. "Aza tamah eden, çoğu bok bulurdu." Barın işletmecisinin hayat felsefesinin özeti buydu. Eğer bira içip, Pink Floyd dinlemek kâfi gelmiyorsa defolup gidilecek onca yer zaten vardı. Müşteri her zaman haklı olamazdı. Bir bira söyledi. Tuzlu fıstık ikramdı. Ayaz, şarkının en çok burasını seviyordu;

"And if I show you my dark side
Will you still hold me tonight?
And if I open my heart to you
And show you my weak side
What would you do?"[1]

Ne zaman bu şarkıyı dinlese içinden eline en köründen bir bıçak almak ve son darbeyi vurmak geliyordu. Öyle güçlü bir darbe olmalıydı ki tuttuğu bıçak az önce kılağısı alınmış bir usturaya dönüşmeliydi. Ama bu defa farklıydı. Canı kesmek istemiyordu.

"I held the blade in trembling hands
Prepared to make it but just then the phone rang"[2]

1 Ve eğer gösterirsem sana görünmeyen yüzümü
Yine benimle birlikte olur muydun bu gece
Ve açarsam sana kalbimi
Ve gösterirsem zayıf yönümü
Sen ne yapardın?

2 Tuttum bıçağı titreyen ellerimle,
Tam yapmaya hazırdım ki telefon çaldı.

Elleri titremiyordu. Hiç titremedi. Tam her şey hazırken, telefon çalmadı. Hep sonradan yetiştiler. The Final Cut en sevdiği albümleri olmasa da, albüme adını veren bu şarkı en sevdiği şarkıydı. Buraya ilk adımını attığında yine bu şarkı çalıyordu. İlahi bir işaret saymıştı bunu. İkinci ve üçüncü şarkıdan sonra bir daha başka bir yere gitmeyeceğini anlamıştı. Şimdilik kararı böyleydi. Hayatının bu dönemine hoşa giden bir yenilik gibi girmişti bu izbe bar. Üstelik sigara da içebiliyordu. Havalandırma berbattı ama umursamıyordu. Bira iyiydi. Pink Floyd iyiydi. Gelen şarkı zaten iyiydi. Kafası güzeldi.

"How I wish, how I wish you were here."[3]

Bir şey dışında her şey olabildiğince iyiydi.

Burada olmasını ne çok isterdin. Bir açıklaması yok. Sebep sonuç ilişkisi aramana hiç gerek yok. Sadece biliyorsun işte, yanındaki boş taburede sürekli mesaj yazan, ekşi ekşi ter kokan şu adamın yerinde o olsaydı. Ne çok, ne çok isterdin. O sana sıradaki şarkı benim olsun, derdi, sen zaten ne çalacağını bilirdin. Şaşırırdı. Nasıl bildiğini belki sonra söylerdin. Şarkıların anlamadığı yerlerini ona çevirirdin. Daha çok sevsin diye, senin kadar sevsin isterdin çünkü Pink Floyd'u.

"We're just two lost souls swimming in a fish bowl, year after year,"[4]

Yalnız ikinizin yüzdüğü küçük bir akvaryum olsun dünya. Hepsi bu, fazlası hava civa.

Tuvalete gitmek için yerinden kalktı. Barmene birazdan geleceğini işaret etti. İçerisi kalabalıklaşmaya başlamıştı. Yine de kimseye değmeden yürünebilecek kadar tenhaydı. Dirseğiyle tuvaletin kapısını açtı. Hiçbir yere dokunmadan işini halletmeyi başardı. İçi rahat dışarı çıktı. İşte ne olduysa o vakit oldu. Zaman durdu.

3 Ne çok isterdim burada olmanı, ne çok.

4 Biz bir akvaryumda yüzen iki kayıp ruhuz yalnızca, yıllar yılı

"Is there anybody out there?"[5]

Taburesinde bir kadın oturuyordu. Arkası dönüktü. Saçlarını örmüştü.

"İşte buradayım," dedi, kadının omzuna dokundu.

"Ya Pink Floyd olmasaydı nasıl olurdu, hiç düşündün mü?"

Düşündün, defalarca kez hem de. Sevdiğin ender şeylerden birinin daha olmadığı daha çekilmez bir dünya... Tüm gün aynı albümü dinleyebilirsin. Dinlemekten sıkılıp, filmini izleyebilirsin. Bob Geldof'la yatıp, kalktın bir ara. Nick'in bile Pink'ti. Eskidendi tabii bunlar.

Filmi ilk izlediğinde on bir yaşındaydın, Emek Sineması'nda gösterilmişti. Çocuktun ama yine de sevmiştin. Yanında o zamana kadar gördüğün en güzel kız oturuyordu. Şimdi düşündüğünde yirmili yaşlarında olduğunu tahmin ettiğin kız, sürekli ıslanmış yanaklarını siliyordu. Yalnızdı. Baktığını fark ettiğinde sana gülümsemişti. Gördüğün en dokunaklı gülümsemeydi. Bir daha dönüp bakamamıştın. Utanmıştın. Grup üyeleri arasında en çok kimi sevdiğini kendine saklayacak kadar da zarifsin. Gerek yok. Sende kalsın. Hepsinin ayrı ayrı hayranısın. Hadi soruyu cevaplasana! Aklına geleni hemencecik söylesene;

"Bir daha seni göremezdim."

Umut! Hayatın boyunca çıkmak için bir delik aradı durdu umutsuzca. Sen köşe bucak kaçtın, oysa usanmadan koştu durdu peşin sıra. Şimdiyse tünelin ucunda... Kaybettiğin değil hiç bilmediğin bir dünyayı vaadediyor iki taşın arasında. İnanacak mısın? Biliyor musun seni gördüğüm o günden beri bir çizik bile atmadım, tüm kesici aletleri çekmeceye kaldırdım. Tabii tüm bunları belki bir gün kulağına fısıldamak üzere, şimdilik senden saklayacağım. Nedenini bilmediğim bir ağrı saplandı karnıma. Korkuyorum sana sormaya? Çünkü ne dersen inanacağım. Söylediklerinle güne uyanığım ve yine öyle uyuyacağım. Şimdilik susup sadece elini tutacağım.

5 Oralarda kimse var mı?

Yalnız ikimizin yüzdüğü küçük bir akvaryum olsun dünya. Hepsi bu, fazlası hava civa.

"Hey you! don't tell me there's no hope at all
Together we stand, divided we fall."[6]

ELA

Rüyanda beni gördün mü?

Sıran geldi. Ortaya çıkmak için evin sakinlerinin uykuya çekilmesini bekleyen pis bir hamam böceği gibi bekledin. Sessiz bir seyirlik seninkisi; elinde dürbünüyle locasından sahneyi izleyen keyfi yerinde bir seyirciden tek farkın bu. Sadece görüntülerden ibaret bir tiyatro... Sahnede sergilenen oyunu kaç defa izledin haberin yok. Kanavası belli bir tuluat harikası seyreylediğin... Keşke tüm zamanını burada geçirebilseydin, elinde seyir zevkini çoğaltan pek sevdiğin oyuncağınla beraber.

Karanlık! Yaprak kımıldamıyor... Önünü göremiyorsun. Simsiyah bir sis düşmüş üzerine. Soluk almaktan korkuyorsun. Soludukça burun deliklerin kurumla doluyor sanki. Her adımda, medyum katılmış yağlıboya gibi seyreliyor karartı. Görüş mesafen her adımda biraz daha artıyor. İki yanı tanıdığın ağaçlarla çevrili bir patikada yürüyorsun. Yanında hiç tanımadığın yüzü siyaha boyalı iri yarı bir adam... Arkanızda ellerinde kestane ağacının dallarından yapılma meşaleler taşıyarak şarkı söyleyen bir ordu çocuk...

Tuhaf geliyor, tabiatla barışmış gibisin. Gördüğün her otu, çalıyı, ağacı tanıyorsun. Gözlerinin önündeki perde kalkmış. Doğa sana bir devanası gibi kucak açmış. Kocaman memesini

6 Hey sen! Bana hiç umut olmadığını söyleme
Birlikte güçlüyüz, bölünürsek kaybederiz

kana kana emmen için uzatmış. Kestane ağacıyla, söğüt ağacını ayırt edemeyecek kadar aymaz olan sen değilsin artık. Değiştin. Dönüştün. Onlarca bitkinin adını biliyorsun. Yan yana gelmesi imkânsız, farklı yörelere, bambaşka iklimlere ihtiyaç duyan onca ağacı bir arada görüyorsun. Zamandan, mekândan münezzeh bir yer burası. Bir köknar sürgününü cebine koyuyorsun. Bir sığla ağacını çınardan ayırt edebiliyorsun. Yürek biçimli ıhlamur yaprağını öteki cebine atıyorsun. Tabiat küçük hediyelere boğmuş seni, hepsini sükûnetle kabul ediyorsun. Seyrelen sis değil; cehaletin...

Kar beyazı gövdeli bir Huşa selam çakıyorsun. Yanındaki ucubeden bile korkmuyorsun. Zaten senin varlığından bihaber.

Sis dağıldı. Saat üç, nereden biliyorsun... Gök kubbenin yıldızlarla bezeli çilli boynuna asılı elmas bir tepsi gibi ay. Akrebin yelkovanı kovaladığı zamanlar henüz gelmemiş; henüz zamandan bihaber tekmil mahlûkatlar. Lakin adın kadar iyi biliyorsun saat üç; sabahın olmasına yaklaşık üç saat var. Aylardan Mart...

Ardında hep bir ağızdan şarkı söyleyen çocuklar var.

"We don't need no education

We don't need no thought control"[7]

En son bu şarkıyı dinlemiştiniz, bardan çıkmadan. Hava mevsim normallerinde, sen üstünde seyrediyordun.

Zemin değişti, humusu az, verimsiz, griye çalan, yürüdükçe tozan, kalkan zemin, koyulaştı. Zenginleşti. Nemlendi. Nereye bakarsan bak, görüyorsun. DNA'na işlemiş asırların bilgisini hatırlıyorsun. Yaptığın bu. Bastığın toprağa, toprağı besin veya vatan edinmiş onca mahlûkata karşı kayıtsız geçirdiğin onca zaman için üzülüyorsun. Boşa geçmiş bir hayat seninki... Yaşam yeniden başlamış gibi. Tam da şimdi...

Kıpır kıpır bir varoluş seninki. Ölmekten korkuyorsun. Beş duyunu besleyen ana kaynak açılmış sanki. Yaşamak istiyor-

7 Bizim eğitime ihtiyacımız yok
Beyin yıkamaya ihtiyacımız yok

sun. Yanındaki adamın adı; "Arap". Yüzünü kömür tozuyla boyamasaydı da onu sevmezdin. Çünkü birazdan olacakları biliyorsun.

Çoluk çocuk şarkı söylüyor.

"No dark sarcasm in the classroom
Teachers leave them kids alone!" [8]

Ortasına büyükçe bir ateş yakılmış, yumurta biçimli çimen zeminiyle dışındaki taşlıktan ayrılmış palanga sonunda görünür oldu. Sen önde; Arap bir adım arkanda; çoluk çocuk peşiniz sıra meydanın etrafını sarmış evlerin kapılarını çalacak, saya gezeceksiniz birazdan. Ellerinde hasattan kalma hububatlarla silme dolu topraktan çanaklarla, sizi bekleyen insanlar var. Kapısı kapalı tek bir ev yok. Güneş doğmadan yapılacak daha nice iş var.

Çuvallarda topladığınız hububatı palanganın orta yerinde kaynayan kazanın içine attınız. Şenlik başlamak üzere; ortada Pişekâr'la Kavuklu gibi sen ve Arap; çimenliğin etrafında çocuklar, çimenliği çevreleyen taşlıkta az önce kapılarında bekleşen onca insan... Ne orta oyunundaki gibi seyirciyle oyun alanını bölen iple gerilmiş kazıklar var; ne çalgı çengi takımı ne iskemle ne de yeni dünya...

Güneş doğmadan şenlik bitmeli, kışa kış kış denmeli; yazla hoş beş etmeli. Sen nereden biliyorsun tüm bunları. Bin yıllardır oynanan ve sonra unutulan bir köy seyirlik oyunu bu ve sen az sonra kaşla göz arasında kaybolacaksın. Sabaha varmadan tekrar bulunacaksın ve henüz sahnedeki yerini alacağından, kendisini seçeceğinden bihaber, seyirciyken oyuncu olacak sevgiline varacaksın. Vuslata varmana zaman var. Hasretin had safhada... Kim olduğunu sadece sen biliyorsun. Gözlerin onu arıyor lakin şu an göremiyorsun. Arkalarda olmalı. Çemberi yarıp, onu bulmak; kaçmak istiyorsun. Yanındaki herife tiksintiyle bakıyorsun.

8 Sınıflardaki aşağılamaya hayır
Öğretmenler çocukları rahat bırakın!

"Hey teacher! leave us kids alone.

All in all it's just another brick in the wall!"[9]

Pişen aşureyi çanaklara dağıtıyorsun. En son kendine alıyorsun. Çanağındaki bitince korkmaya başlıyorsun. Birazdan uyuyacaksın. Biliyorsun ama yemeden duramıyorsun. Keşke yediğini dökeceğin bir sünger olsaydı göğsünde, dinlediğin kadim bir masaldaki gibi.

Gözlerini kapatıp, açtığında kendini boz gövdeli Servi ağaçlarıyla dolu bir alanda buluyorsun. Zemin balçıktan. Hareket ettikçe dibe batmaktan korkuyorsun. Göz açıp kapayana kadar kaçırmış seni. Uzaktan sesler geliyor, Arap duymazdan geliyor; bir salisede gözden kaybolacağınızdan emin sana bakıyor.

Etrafınız kalabalıkla doluyor, kimse sizi görmüyor; haykırıyorsun; sesin çıkmıyor. Gözlerin prensini arıyor, az sonra sabah olacak, herkes evine; kış, yaza dönecek, unutulacaksın.

Sesleniyorsun adını; Ayaz, Ayaz diye... Köy oyunu bu defa mutlu sonla bitmeyecek, hissediyorsun.

Evi kadar beyaz gelinliğin, saat altıya geliyor; gökyüzü kızıllaştı. Beyaz olmayan sadece yatak başı ve nevresimdi.

"Meşe ağacından yapılmış," demişti. Masifti. Çırılçıplak kalana kadar soyundunuz. Karşılıklı bağdaş kurdunuz. Tantrik bir oyundu oynadığınız. Adını ikiniz de bilmiyordunuz.

Hâlbuki güneş doğmadan bulmalıydı seni, düğün dernek yapmalı, yatağına götürmeliydi dün gece yaptığı gibi.

Sonra kucağına oturdun. Kulağına söylediği her sözle neme hasret bir meşe palamudu gibi büyüyor içindeki orman. Birazdan yağmur çeken bir meşe ormanına dönecektin. Yağdıkça yağdı; defalarca suladı; kurak topraklarını...

Uyandığında; külotun ıpıslaktı. Ayaz yine aklındaydı.

Bir köy seyirlik oyunuydu hayatın. Seyirciyken, oyuncu olmuş; locadayken sahnede bulmuştun kendini. Dürbünün ve en

9 Hey öğretmen! Biz çocukları rahat bırak
Neticede sadece duvardaki diğer bir tuğlasın

rahatından kadife berjerindi en sevdiklerin. Perde bazen aralık, ama ekseriyetle kapalı; başucu lamban sadece uyurken açık kalmalıydı.

Kanavası bir önceki seneyle aynı; tuluat zengini bir köy seyirlik oyunuydu hayatın.

Bu sabah yaşamak geçiyor içinden; ölmekten ilk defa korkuyorsun.

AYAZ

Ben rüya görmem!

Sanki cüzdanını evde unutmuş gibi hissediyorsun gittiğinden beri. Eve dönemeyecek kadar uzak, onsuz olamayacak kadar biçaresin. Bekliyorsun geri dönmeyi, yani dönmesini! Kalsın diye ısrar ettin. İstemedi. Yine gelirim, dedi.

Eğer gitmezsen bir daha gelmene gerek kalmaz ki, yorma güzeller güzeli bedenini, gelmek sandığın kadar kolay bir eylem değil ki, diyemedin.

Sanki iki yakası bir araya gelmiş bir İstanbul gibiydi yokluğu, gördüğün tek mavilik eskiden martıların oynaştığı gökyüzüydü. Kalan birkaç martı deniz sandıkları kara parçasının üzerinde uçuşuyorlardı. Az sonra onlar da yok olacaktı. Uyandığında gözlerini açmak istemedin. Rüyanda yine hiçbir şey görmemiştin.

Çocukluğunda bayıldığın ama şimdi unuttuğun bir lezzet gibiydi yokluğu. Babaannenin her cumartesi kızarttığı içi boş ekmek hamuru tadındaydı varlığı. Senelerdir yemedin, kimseden de yapmasını istemedin. Bu sabah gözlerini açtığında kahvaltıda olsun istedin. Bu sefer belki peynirlisini de severdin.

Öğürmekten bunaldığın akşam yemekleri gibi yokluğu. Alışmak zorundasın. Çocuktun. Neyin pişip, neyin pişmeyeceğine karar veremiyordun, annenin yaptığı yemekleri beğenmiyordun. Yiyemeyince azar işitiyordun. Hafta sonu babaannene gideceğini düşünüp, avunuyordun. Köfte, patates için beş gün bekliyordun. İki gün ne istersen onu yiyor, içiyordun. Yemek yemeyip de limonlu kek istediğin, kömür sobasının üstünde pişirilmiş kestane ile mideni doldurduğun için kızmıyordu kimse sana.

"Fakirin kulübesi kendine saraydır," derdi babaannen.

Öğürmekten bunaldığın akşam yemekleri gibi babaannenin yokluğu. Ve sen ne zaman babaanneni düşünsen karnın acıkıyor. Çocukluğunun en unutulmaz hatıraları bu ölümünden sonra çocuklarının aceleyle elden çıkardığı fakirhanenin mutfağında geçti.

Sevginin ne olduğunu bilmiyorsun belki ama ağzında büyüyen zeytinyağlı pırasa olmadığını pekâlâ biliyorsun.

Neden kimseyi sevemiyorsun?

Sevdiğini söylediğin onca kadını düşünüyor, utanıyorsun. Bir mitoman olduğunu inkâr ediyorsun. Belki niyetin kötü değil, bilakis iyiydi. Gerçek, görseler de inanmayacakları bir uzaylı kadar garipti. Alıştıra alıştıra söylemen neyi değiştirebilirdi. Kimseyi ikna edebileceğini sanmıyorsun. Denemelerin olmuştu. İkna etmenin envai çeşit yollarına başvurmuştun. Tek bir kişi dışında kimseyi kendine inandıramadın. İnanmak istemeyenlerin üslubuna bir türlü alışamadın.

Çok dilli bir coğrafyada yaşamayı hayal edip, sonunda dilini doğradın. Lakin kimliğini bir mühür gibi bedenine kazıdın. On yaşındaydın, susmaya yazgılıydın.

"Söyle bakalım Ayaz, anneni mi babanı mı daha çok seviyorsun?" sorusunun tek bir cevabı vardı. Çabucak kavradın.

"İkisini de."

Sevmiyordun ama bunu kendine sakladın.

Yalan söylemeye işte böyle başladın. Sana hemen inandılar. En başta annen ve baban kendi bildiklerini doğru saydılar. Seni bağırlarına bastılar. Gördün ki kabul görmenin birincil koşulu bu; eşref-i mahlûkat âdemoğlu kendi bildiğini doğru sayıyor, sevilmeyi kendine mal ediyordu. Anan bile önce kendini düşünüyordu.

Hâlbuki sen; babaannenin bahçesindeki tekir kediyi annenden de babandan da çok seviyordun.

Bedenlerine dokunmamanı nimetten sayan kadınları belki bu yüzden seçiyordun. Dilin kadar yalancı değildi bedenin. Ona laf geçiremiyordun.

Hakikat kadınların kaldıramayacağı kadar ağır ve cansız yatıyordu bacaklarının arasında.

Ne zaman konu sıkıntısı çeksen bir kadının hayatına balıklama dalıyordun. Hararetli bir öpüşme nasıl olur biliyordun, dilin yalan söylemede olduğu kadar başarılıydı bir kadının ağzında, dilinde, damağında gezinirken. Durman gereken yeri biliyor, öteye geçmiyordun. O zaman daha çok seviliyordun.

Nasıl oldu tüm bunlar? Kendine defalarca sordun ve sormaya devam ediyorsun. Hakikat matruşka bebekleri gibi; tam buldum derken diğeriyle karşılaşıyorsun.

Bilekleri ince... Gözlerinin rengiyle bir ilgisi olabilir mi? Ya karşılaşma şekliniz, nedeni açıklayabilir mi?

Bir kadın neden arzulanır, her aklına düştüğünde neden erkekliği uyanır? Rastlantılar nereye kadar sorunun cevabıdır?

İnsan gerçeği bildiği, ama anlatamadığı sürece yalan söylemeye yazgılıdır.

Mucize; başkalarının başına geldiğinde özenilen bir rüyayken, kendi başımıza geldiğinde sıçrayarak uyandığımız bir kâbustan farksız mıdır? Çünkü herkes açıklayamadığını kavrayamayacak kadar insandır.

Sen de öylesin!

Bir neden aradın, bulamadın, sen de eski sevgilini aradın. Mucizeyi bacak aranda bulmayı umarken, bir bar taburesinin üstünde bulduğunda, neyi aradığını pattadanak kavradın. Birkaç gün geçmişti ve telefonunu sormamıştın.

"Ya Pink Floyd olmasaydı nasıl olurdu, hiç düşündün mü?" Gözlerinin çapaklarını silen erkekliğini uyandıran nedeni bulmuştun.

Hemen telefonunu sordun. Kaybolmak istemeyen bir çocuk gibi elinden tuttun.

Çocukken doğradığın dilini yerine, kaynamasını umarak geri koydun, yeterince susmuştun. Susmaktan yorgundun.

ELA

Dürbününü unutma!

İşin gücün yok mu senin? Nasıl başladın bu merede? Birbirini taklit eden sıkıcı günlerini geçici bir iyiliğe boğan, kan beyin bariyerini hızlıca geçen yarı sentetik bir afyon alkaloidi gibiydi. Tek doz bile yoksunluk sendromu oluşturmuştu. Bırakamadın. Mezopotamya'nın bağrından kopup gelmiş bir afyon çiçeği kadar masum görünüyordu. Eline aldın, okşadın. Henüz insan eli değmemişti. Dokununca bir daha bırakamadın. Her akşam aynı yerden, aynı oyunu izlemeye alıştın. Eve gelmek bile mana kazanmıştı. Akşamın olmasını beklemek zamanı katlanılır kılmıştı. Hayatın ne de sıkıcıydı. Yine de beyninin henüz endorfin salgılamaya devam ettiği günlerdi. Canın sıkıldığında ne yapman gerektiğini biliyordun; eskisine yeni bir alışkanlık eklemiştin. Eğleniyordun. Bir elinde çikolata diğerinde dürbün oyunun tadını çıkarıyordun.

Ancak beynin bir süre sonra endorfin üretimini tamamen kesti. Fizyolojik tolerans geliştirdi. Dozu arttırmanı istedi. Zamanla azalan öforiyi yerine koymanı istedi. Sözünü dinlemediğinde elin ayağın titredi, bedenin ağrı çekti. Bağımlılığın bir zamanlar az da olsa kendiliğinden salgılanan endorfin hormonunun yerine geçti.

Görmek kâfi gelmeyince işitmeye bağlandın. O da yetmeyince dokunmaya, tatmaya, koklamaya... Tek doz kâfi gelmeyince çokluğa...

İnkâr et bakalım! Nasılsa bırakırım de! Umut fakirin ekmeğidir! Cesaretin en riyakâr arkadaşı, gerektiğinde yaveridir... Sonunda işin içinden çıkmayı beceren menfaatperest yardakçısıdır...

Hâlâ vazgeçebilirsin! Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür, oysa ki! Aklında seni ikna etmeye çalışan atasözleri! Evinde paşa paşa otururken, sessiz bir film izliyor gibi, duymadığın her sözü kafanda tamamlarken, işler yolundaydı hâlbuki. Yan rollerde bile oynayacağından kuşku duyduğun bir oyunun başrolüne soyundun. Kendini kenardayken, içeride buldun. İstediğin anda elini kolunu sallaya sallaya palangadan çıkamayacağını, ancak tam ortasındayken gördün. Başta kestiremiyordun! Bırakırım diyordun, perdeyi çekerim, olur biter diyordun. Olmadı.

Kendini Mia'yı dinlerken buldun. Görmek yetiyorken, işitmeye bağımlı oldun.

Geri dönmek zamanla güçleşti. Koltuğuna gömülüp pürdikkat izlemek kâfi gelmedi. Artık yan rollere bile rıza göstermiyorsun. Azı karar, çoğu zarar diyemiyorsun!

Evine davet etmek istesen de edemiyorsun!

Tesadüf sanılanı mümkün kılan bir doğaçlama ustası olduğun kesin. Yalnız sinemaya gitmeyi sevmezsin. Ama ya koltuk, onu da mı sen seçtin? Sadece sezdin. Hatta ilkin direndin. Bir daha karşılaşmamaya yemin ettin. Uzakta kalabilmeyi başara-

bileceğinden emindin. Bedenin yeni rolüne alıştığının sinyalini henüz vermemişti. Devam etmen işten bile değildi.

Yazarmış, üçüncü kitabını çıkarmış, sadece yazılı röportaj verir, televizyona çıkmazmış, kitapları yok satmasa da, geçinecek kadar kazandırırmış. Bir de yalancıymış. Ne oturduğu yer ne medeni durumu söyledikleriyle aynıymış. Bir dediği bir dediğiyle tutmazmış.

Düne kadar evine o da senin gibi kimseyi almamış.

AYAZ

Yalancının mumu nereye kadar yanar?

Tanıdığın en iyi yalancı kim? Keşke bu sorunun cevabını bilmeseydin. Galiba filancadır, diyebilseydin. Kesin kanıtlara dayanmayan bir tahminden ibaret olabilseydi cevabın. Ne yazık ki öyle değil. İlkin arkasına sığındığın sonradan sırtlayıp, gittiğin her yere taşıdığın yaşamsal bir zaruret yalan senin için. Kalıtsal bir refleks kadar gerekli... Yaşamını sürdürebilmenin olmazsa olmaz koşulu.

Bildiğin en iyi yalancı sensin! Elbette böyle doğmadın. Şimdiki kıvamını bulman ne kolaydı ne de çabuk. Koşullar zamanlama kadar önemliydi. Yoksa çöp kutusunun dibini boylayacak yeterince pişmiş ama tuzu kâfi gelmeyen veya lezzeti yerinde ancak ocaktan erken indirilmiş bir tencere yemeğe benzerdin...

Suya düştüğünde yüzmeye şartlanmıştın. Aşama kaydettiğin kesindi. Ama yeterli değildi. Alışkanlığın bir adım ötesine geçmiştin. Kontrol artık beyninde değil, bir refleks gibi omuriliğindeydi. Lakin senin nasıl bilebildiğini dahi bilmediğin bir bilgiye ihtiyacın vardı. Yüzmeyi öğrendiğin için biliyordun.

Bisiklete binmeyi de... Seninse elini ateşe tuttuğunda çekmeyi zaten bilen bir çocuğun düşünceden münezzeh tepkisine ihtiyacın vardı. Hayatta kalabilmen bu bilgiye bağlıydı.

Sadece bir kişiye yalan söylememişti hayatı boyunca. İlk sırdaşı ne duyduklarına tahammül edemediğinde durmadan ağlayan annesiydi ne de duymak istediklerini duyamadığında celallenen babası. İlk sırdaşı içi kan ağlasa da, ne ağlayan ne de sinirlenen babaannesiydi.

"Annem neden ağlıyor babaanne?"

"Seni çok sevdiği için paşam."

"O zaman ben ağlamadığım için ağlıyor, çünkü onu sevmiyorum."

On yaşındaydı. Babaannesinin yeni türeyen çok katlı apartmanların arasına sıkışmış, bahçe içindeki evindeydi. Annesi az önce çıkmıştı. Artık yalnızdılar. Karnı zil çalıyordu. Fırından gelen limonlu kek kokusunu seviyordu. Bahçedeki renk renk gülleri, pembe çiçekli zakkum ağacını, tekir kediyi beslemeyi, sabahları babaannesinin kızarttığı tereyağlı ekmeği, köşe başındaki bakkaldan aldığı parmak çikolatayı, pencereden gördüğü sokağın sonundaki lunaparktaki en sevdiği oyuncağı, hiç durmayan dönme dolabı, babaannesinde kalmayı... Burada kimse ne ağlıyor ne de kızıyordu.

"Seni de sevmiyorum, babaanne,"

"Ziyanı yok, limonlu kek seviyorsun ama değil mi?" demişti boncuk gözlü kirpiksiz gözlerini iyice açarak... Yalan söylemiyordu, teselli hiç etmiyordu. Sevdiği için ağlamıyordu, hepsi buydu.

"Seviyorum."

"O senin onu sevdiğini biliyor mu?"

"Bilmiyor."

"Umursuyor mu?"

"Sanmam umursadığını."

"O seni sevmese de onu sever miydin?"

"Severdim. Tadı çok güzel..."

"Seni sevmese de diyorum, anladın mı beni?"

"Ben onu seviyorum ya," ağzı kekle dopdolu konuşmaya çalışıyordu, umursadığı tek şey damağındaki kekin tadıydı.

"O zaman al bakalım bir dilim daha."

Birini sevseydi eğer bu babaannesi olurdu, yıllar sonra böyle düşünecekti.

Mesele Tahir'le Zühre'nin meselesini kavramaktaydı.

"Yani Tahir'i Zühre sevmeseydi artık

Yahut hiç sevmeseydi

Tahir ne kaybederdi Tahirliğinden?"

Lakin babaannen hariç kimse bir limonlu keki sever gibi sevmedi seni. Kimsenin burnunda onca sene tütmedin. O hariç kimseye doğruyu söylemedin. Söylemek de istemedin, ta ki onu görene kadar. Nedenini bilmiyorsun.

Kalıtsal bir refleks gibi benimsediğin huyundan ilk defa tiksindin. Onu limonlu kek kadar çok istedin. Dilinde, damağında, burnunda, ellerinin arasında, tüm muhteviyatında onu duymak istedin. Bir dilim yetmeyecekti. Yedikçe yiyesin vardı. Ağzını onunla doldurasın, bir lokmayı yutmadan diğerini dişleyesin vardı. Ona gerçeği itiraf edesin vardı.

"Birini sevebilseydim, bu sen olabilirdin," diyesin vardı.

Telefonu eline aldı. Pazartesi öğleden sonrası için yeterince içmişti. Boşalan kadehini tekrar viskiyle doldurdu. Buz erimişti, almaya üşendi. Buzdan başka bir şeye ihtiyacı vardı. Sidik kıvamındaki viskiyi bir dikişte içti. İhtiyaç duyduğu cesareti son birkaç saattir harıl harıl arıyorken, en nihayetinde kadehin dibinde buldu. İyice kıvama geldiğine kanaat getirince, arama tuşuna bastı.

"Limonlu kek sever misin?"

* * *

Zamanlaması kusursuzdu. Kapı çalındığında keki fırına henüz koymuştun. Yaklaşık kırk dakika sonra yenmeye hazır hale gelecekti. Üzerine son olarak pudra şekeri ekilecekti. Tadının sırrı ise asla açık edilmeyecekti. Sır tutmak, ustanın en büyük maharetiydi.

Sahanlıktaki soluk ışığın altında onu gördüğünde sadece gülümseyebildin. Merhaba, dedi, sen onu taklit etmekle yetindin. Taklit senin en büyük maharetindi. İyi ki de öyle oldu, bu defa "Evet, severim," diyen mekanik bir sesten ibaret değildi. Susabilmek bu defa o kadar kolay olmayabilirdi. Dilini tutmak zorundaydın. Gerçeği yalnız gerçeği söylememek için susmalıydın. Öyle de yaptın. Bu defa da susmayı, dilinin ucuna gelenleri yutmayı başardın.

Kapının eşiğinde, huyunu suyunu sevmediğin halde katlandığın eski dostunun, bir bıçak yarasını andıran, ismiyle müsemma yalancı gülüşüyle karşılaştın. Yapamayacağını ne de iyi biliyordu. O halde niye yanı başından ayrılmayı göze alamıyordu? Ela ile tanışacağı anı sabırsızlıkla bekliyordu. Kafanda köşe kapmaca oynayan birbirinden manasız ve bir o kadar bağımsız onca ihtimali bir anlığına da olsa rafa kaldırabilseydin, belki az önce viski bardağının dibinde unuttuğun cesaretten fayda umabilirdin.

Zannettiğin kadar kolay olmayacak. Anlaşıldı. Ama içinden başka türlüsü de gelmiyor. Olacaksa böyle olsun, olmayacaksa canın sağ olsun da diyemiyorsun. Kalakaldın. Hal böyle olunca ustalaştığın mevzularda dahi acemi bir çaylak gibi davrandın.

"Boş ver limonlu kek tarifini, ver bana elini," diyemedin.

"Bu gece burada kalır mısın, gidersen beni de yanına alır mısın, buz kalıbı kadar soğuk kalbimi canın yanacak olsa da avucunda taşır mısın?" diyemedin.

Diyemediğim her şeyi demişim gibi yapar mısın?

Özrüm kabahatimden büyük, küçükmüş gibi varsayar mısın?

"Limonlu kekten bir dilim daha alır mısın?"

"Patladım ama alırım. Olağanüstü olmuş," dedi Ela ağzındakini yutmaya çalışırken. "Tanıdığım erkekler arasında kek yapabilen tek kişisin. Hem de bunu babaannenden öğrenmişsin."

"Babaannemle çok vakit geçirirdik. Ne zaman bir araya gelsek bu keki pişirirdi. Onun evi benim için fırından gelen limonlu kek kokusudur evvela."

"Çok seviyormuşsun onu belli ki."

Hadi tam sırası söylesene, metruk bir harabeden farksız kalbinden onu haberdar etsene... Gözlerini sana dikmiş, cevabından emin olduğu halde, yeri gelmişken sorduğu sorunun cevabını bekliyor. Sorulmak için sorulmuş. Basit bir soru... Durma, cevapla, cesaret yüreğinde değil, iki bacağının arasında olsa da... Kalbin atması gereken yerin iki karış altında atsa da...

"Sevmezdim," diyebildin, sesi bir mağara duvarına çarpıp geri dönen ses dalgaları gibi yankılandı kulaklarında.

"Sevmezdim."

"Zorla mı kalırdın babaannende?" anlamaya çabalıyor ama anlatmazsan asla anlamayacak. Uzatmanın manası yok.

"İsteyerek kalırdım. Neredeyse her hafta sonu hem de."

"Neden sevmezdin onu?"

Hadi kalk banyoya git, durduğun hata, bir kör ustura darbesine bakar huzura ermen.

"Doğru soru bu değil aslında."

Söyle o zaman doğrusunu, uzatmanın âlemi yok.

"Neden kimseyi sevmedin, demeliydin."

"Sordum farz et, o zaman!"

Hâlâ anlayamadı seni, çünkü zaman kazanmak için elinden geleni yapıyorsun. Söyle gitsin. Ne kaybedersin. Henüz bir şey kazanmış da değilsin.

"Benim böyle bir kabiliyetim yok."

Yine gözlerini üzerine dikti. Duyduğu şeye belki görebilirse inanacakmış gibi ümitle bakıyor sana. Beyaz adamla karşılaşmış bir Avustralya yerlisinin şaşkın bakışlarını ödünç almış. Alıştıra alıştıra değil bir çırpıda söylemelisin.

"Hayatım boyunca kimseyi sevmedim. Ama birini sevebilseydim bu babaannem olurdu."

Kör bir ustura gibi kesti, geçti sözlerin. Sustu, bu defa sana bakmıyor. Bakmak istemiyor. Bakarsa inanmaktan korkuyor. Bir dilim daha limonlu kek istiyor.

"Limonlu kek seviyorsun ama değil mi?"

"Tahir'in Zühre'yi sevdiği gibi hem de."

"O zaman benimkini yer misin, ben daha fazla yiyemeyeceğim," dedi Ela ve hiçbir şey demeden evdeki diğer her şey gibi kirlenmeye yazgılı beyaz sokak kapısına doğru yöneldi. Canı çikolata istedi. Birkaç market gezmek için hala zamanı vardı.

"Ben de çikolata çok severim," dedi kapıyı açarken, "ama Tahir'in Zühre'yi sevdiği gibi değil."

ELA

Çikolata sever misin?

Üşümeye başlamıştı. O zaman korktuğunu anladı. Üşümesine imkân vermeyecek kadar kalındı üstü çünkü. Kaşkol ve mantosunu çıkarmamıştı. Hakkında çıkmış kararın infaz edilmesini bekliyordu. Suç sabitti. İnfaz memuru karşısında hazır bulunan suçluya oturması için izin verdi.

"Otur bakalım şöyle," elinde evirip çevirdiği nüfus cüzdanına pürdikkat bakmaya devam ediyordu.

Umduğu ipucunu bulmuş gibi söze başladı; "İstanbullusun, demek, baban nereli?" Babasının memleketi infazı durdurabilirdi.

"Babam öldü," dedi, nerede doğduğu, nereye gömülü olduğu gibi önemli değildi.

"Başın sağ olsun. Ne zaman?" Mevzuu fark etmeden lehine çevirmişti.

"Ben çocukken, sekiz yaşındayken."

"Kaç yaşındaydı baban vefat ettiğinde?" son bin yıldır cevaplanması beklenen soru silsilesi bir kez daha karşısında arzı endam ediyordu.

"Kırk beş," dedi, görevli bir sonraki soruyu sormadan cevabı verdi;

"Trafik kazasında," konunun değişmesini umarak ve yine de bir sonraki soruyu merak ederek beklemeye başladı.

Üşümesi durmuştu. Konuşmak, karşısındaki görevlinin hâkimiyetinde ilerliyor olsa da sakinleştirici bir etki yaratmıştı üzerinde. Yine de mantosunu çıkarmak istemiyordu. Her an kalkıp gidebilecek gibi hazır olmalıydı.

"Memleketi neresiydi babanın?"

Ölü diri fark etmiyordu; görevlinin emin olduğu bir şey vardı; memleket kim olduğunu veya olmadığını açık eden en mühim göstergeydi. Görevliye beklediği cevabı verebilirdi. En azından vermeye gayret edebilirdi. Kurtuluşu iki dudağının arasından çıkacak birkaç heceli bir kelimeydi.

"Rizeliydi," dedi, adam İstanbul'u memleketten saymıyordu belli ki.

"E Laz kızıyım desene şuna."

Görevlinin yüzündeki iğreti ciddiyet anında kendinden emin laubali bir sırıtışa döndü. Bir yandan da kafasını kendini onaylarmışçasına öne arkaya sallıyordu.

Uydurukçu! İşine gelince nasıl da kankızıl bir yalancıya dönersin. Buradan sağ salim çıkabilirsen şayet, bakalım aynaya utanç duymadan bakmayı becerebilecek misin? Becerirsin, becerirsin! Kendini haklı çıkaracak nedenleri bulmakta hemcinslerin kadar egoistsin.

"Yakıştı mı sana küçük hanım? Hem de Karadenizli olacaksın," dedi ani bir manevrayla. Nüfus cüzdanı hâlâ elindeydi ve sahibine geri vermeyeceği de kesindi.

"Ne iş yapıyorsun?"

"İşsizim. Bir yıl oldu."

Bravo, yerinde bir cevap... Ayıbını mazur göstermenin makul bir yolunu buldun. Fırsatı faydaya döndürdün.

"Nasıl geçiniyorsun? Evli de değilsin, değil mi?"

"Değilim. Annemle yaşıyorum. Emekli maaşı var."

Galiba sana inandı. Aferin, gagasından yakaladın adamı. İyice zıvanadan çıktın. Başına çorap örülmeden şu acı acı ter kokan adamdan bir kurtulabilsen...

"Başka bir şey yok değil mi üstünde?"

"Yok, hepsi çantamdaydı."

"İki tane çikolata için değer miydi?"

Tek kelime etme! Şu dramatik sahneyi konuşarak iç etme! Bırak merhamet etsin, kendini mühim zannetsin. Sen sadece izle ve sıranın sana gelmesini bekle. Önemli bir ana tanıklık ediyorsun. Meslek hayatının sayılı zevkli anlarından birini yaşıyor, müdahale etme.

Amiri gelene kadar öttüreceği borusunu usul usul dinle.

"Bir de gidip ithalini almışsın, n'olurdu üç kuruş verip, yerlisini alsaydın."

"Canım istedi. Param yetmedi."

Pis yalancı! Desene;

'Moralim bozuldu, bedenim hazza doysa da huzura hasret kaldı. Adamın teki çok canımı yaktı, kendimi dar attım sokağa. Ben de bilmiyorum Görevli Bey, her şey limonlu kek pişerken oldu. Yatak odası limon limon koktu. Çünkü kapısı açık unutuldu. Anlamazsın, anlatsam da yadırgarsın. Beni tefe koyarsın. Geleceğimle oynarsın. Bu yüzden susuyorum. Ter kokuna bile ses etmiyorum. Burnumdan nefes almıyorum. Bir gün bi-

rini severse o kişi ben olmayacağım halde, onu hâlâ istiyorum. Sanırım deliriyorum. Babaannesini kıskanıyorum.'

"Birini de anneme aldım."

Odaya birinin girdiğini ikisi de fark etmedi. Makamını hemen kanıksamış görevli aceleyle ayağa kalkıp olması gereken yere, amirinin yanına gitti. Ve elbette geçtiği her yere kokusunu bıraktı. Hafifçe omuzlarını öne eğerek ceketinin önünü iliklediği. Saygıda kusur etmek işine gelmezdi. Ne de olsa gelen amiriydi ve kaderi onun ellerindeydi.

"Buyrun efendim," dedi gövdesini öne eğerek, "ben başladım. Bilgilerini sisteme kaydettim."

"Kâfi," dedi uzunca boylu gençten amir. "Sen çıkabilirsin. Birazdan ararım seni."

Otuzlu yaşlarında olmalıydı. Alnı kaygı, kaşlarının arası öfke çizgileriyle doluydu. Yüzünün üstü, altından daha yaşlıydı. Görevli odadan çıkınca masanın başına geçti, makam koltuğuna oturdu ve anında kafasını bilgisayar ekranına çevirdi. Görevlinin kaydettiği bilgileri kontrol etmeye başladı. Kötü polis sahnedeki yerini sonunda almıştı.

"Polisi aramadan önce bana söylemek istediğin bir şey varsa hemen söyle! Zaten yeterince vakit kaybettik. Senin gibilerle uğraşacak vaktimiz yok," dedi, ekrandan gözünü ayırmadan. "Hikâyeni de hiç merak etmiyorum. Artık annen ziyaretine geldiğinde sana çikolata getirir. Artık getirilenle idare etmek zorunda kalacaksın."

Dinlemiş şerefsiz! Bir de alay ediyor üç kuruş aklıyla! Bak nelere sebep oldun, milletin ağzına sakız oldun. Akşam demlenecek çayın yanında çitlenecek çekirdek, fındık fıstık çerez oldun. Ayıkla pirincin taşını bakalım. İki taşın arasında üçüncü sayfa mevzusu oldun.

Her şey kırk dakika içinde oldu. Önceden ısıtılmış yüz yetmiş derece fırında pişmeye bırakılmış bir tepsi kek gibi yavaş-

ça kıvama geldin. Yoksa kabarmadan sönerdin. Acelesi yoktu. Zamanı boldu. Tekmil malzeme hazır ve nazır sıranın kendine gelmesini bekliyordu. Kulağına limonlu kekin tarifini fısıldıyordu. O arada fırın ısınıyordu. Bir su bardağı şekerin, üç yumurta ile karıştırılması gerekiyordu. Dudakları konuşurken kulağına değiyordu. Ardından kabarana kadar ikisini çırpıyordu. Kek aksi halde kabarmıyor, sönüyordu. Püf noktasını ne de iyi biliyordu. Seni yatağa yavaşça itti. Limonun kabuğunu rendenin ince tarafıyla rendelemişti. Kalan limonu karışımın içine sıkmayı da ihmal etmemişti. Seni peltesi çıkmış bir limona çevirdi. Kremayı kekin üzerine boca etti. Unu eledi, vanilya ve kabartma tozunu da en son ekledi. Hayatında yediğin en lezzetli kekti. Her şey kırk dakika içinde oldu; fırının alarmını Ayaz durdurdu. Üstün limonlu kek gibi koktu. Üçüncü dilim kek boğazında durdu. Kendini en sevdiğin marketin rafları arasında dolaşırken buldun. Geçici de olsa derdini tasanı unuttun. Ümitsiz kalbini bununla avuttun. Amir Efendinin blöfünü tam da vaktinde gördün.

"Sadece canım çikolata çekti," demekle yetindi. Yalan söylemiyordu. Sadece nedenini açıklamıyordu.

Amir telefonun ahizesini kaldırdı. Bir numara çevirdi. Az önceki görevliyi odaya çağırdı. Adam anında odada bitti.

"Ela Hanım'ı yukarı çıkarın," dedi gevşemiş bel lastiğine benzeyen ağzını iyice yayarak. Şimdi yüzünün iki yarısı da aynı yaşta gösteriyordu. "Biliyorsun ne yapacağım."

Amir, el konulan çantayı sahibine geri uzattı.

"Nüfus cüzdanım sizde mi kalacak?"

"Zamanı gelince alacaksın."

Görevli adam önde, Ela arkada odadan çıktılar, merdivenlere yöneldiler. Mağazaya açılan kapıdan girmeden önce görevli Ela'ya dönüp, "Merak etme," dedi babayani rolüne geri dönmüş olmanın verdiği sahte gururla, "iki saat sonra serbestsin,

rafları düzenleyeceksin. Sana yardımcı olacaklar. Annene haber ver istersen."

"Vermesem daha iyi olur, sesimden anlar, panikler."

Al bakalım can sıkıntısını! Önümüzdeki birkaç saat canın sıkılmaz artık. Ucuz atlattın. Kambur felek yüzüne güldü. Az daha kodesi boylayacaktın.

Ama Hâkim Bey benim bir suçum yok. Hepsi bu ayaz havalardan. İçim üşüdü. Üstelik fırın önceden ısıtılmıştı. Dahası kek göz göz kabarmıştı. Tadı tuzu kusursuzdu. Niye o zaman üçüncü dilimi bitiremedin evladım? Güzel soru Hâkim Bey, size amca diyebilir miyim? Kekimin kalanını ikram edebilir miyim?

"Şuradaki çocuğun yanına git, ne yapman gerekeni sana anlatacak. İki saat sonra beni bul."

Merhaba şuradaki çocuk! Bendeniz bir çikolata faresiyim. En çok bitter çikolata severim. Likörlüsü de ikinci tercihim. Canım ne vakit çikolata çekse en yakın markete giderim. Elimi kolumu sallaya sallaya gezerim de gezerim. Alanında uzman bir zevk ehliyim.

Ben bu tekerlemeyi arada bir söylerim.

"Teşekkür ederim."

* * *

Nihayet yalnızdı. Sırtını sokak kapısına dayayıp bir süre bekledi. Ayakkabılarını çıkardıktan sonra kapıyı kilitledi. Önce anahtarla altı sonra üstteki iki kilidi. Kale kapısı gibi sağlam, demişti aldığı satıcı. Üst komşusunun evine hırsız girdiğinden beri eve girer girmez kapıyı kilitlemek günlük rutininin bir parçası olmuştu. Evinde bir yabancı istemediğine emindi. O olaydan beri her gece uyumadan önce kapıyı kilitlediğinden emin olmadan yatak odasına geçmiyordu, daha önce kilitlediğini bilse de. Edindiği en yeni alışkanlık buydu.

Paltosunu çıkarıp, portmantoya astı, çantasını fırlattığı yerden aldı, salona geçti. Işığı yakmadan önce perdeleri kapattı. Hep yaptığı gibi, sıralama aynıydı. Ayaklı köşe lambasının düğmesini el yordamıyla kolayca buldu. Hayatı farkında olduğu ya da olmadığı onlarca alışkanlıktan müteşekkil bir yumaktı. Çözülmesi, dağılması demekti. Dağılmaya ne gücü ne de cesareti vardı. Ayağını sağlam bastığı bir zemin örüyordu edindiği alışkanlıklar. Çantasından telefonunu, sigarasını ve az evvel uğradığı marketten bu defa satın aldığı çikolatayı çıkardı, ahşap orta sehpanın üstüne bıraktı.

Yatak odasına giderken çantasını paltosunun üstüne astı. Her şeyin bir sırası, usulü vardı. Yatak odasının perdeleri kapalı penceresi, kedilerin yurt edindiği, halıların, kilimlerin sirkildiği bir avluya ve avluya bakan tüm binalar da birbirine bakıyordu. Her birinin birbirini dikizleyen kimi kör kimi keskin göz göz pencereleri vardı. En çok kör olanlardan korkardı. Gözetlenmekten kaçınmanın biricik yolu gri, kalın, ışık geçirmeyen ve hatta püskürten perdeler edinmek ve onları kapalı tutmaktı. O da öyle yapmıştı. Hafta içi sabahları perdeleri açmadan evden çıkardı. Yatak dağınık, pijamaları katlanmamıştı. Bu oda tekrar yatmaya ve uyanmaya hazır halde bırakılmıştı. Hep olduğu gibi... Ela'nın istediği gibi.

Gönlün bilir, ister açarsın, ister kapatırsın! Keyfinin yekpare bezgin kâhyasısın. Başka da yok. İstemedin. İsteseydin olur muydu, onu da bilemedin. Zaten umurunda da değil. Umurunda olan tek şey bir an önce suyun altına girmek... Yatağı dağınık bırakmışsın, pijamalarını katlamamışsın kimin umurunda. Evi bok götürüyormuş, götürsün. Bulaşık makinesi yıkanmış, yerleştirilmeyi bekleyen tabaklarla ağzına kadar dolu, mutfak tezgâhı hep yarım bırakılmış kahve fincanlarıyla sergi alanına dönmüş, çamaşırlar katlanıp, yerlerine konulmayı bekliyormuş. Beklesinler, daha çok beklerler. Çünkü canın istemiyor ve canını sıkmaya niyetin yok. Yeterince sıkkınsın za-

ten. Ritmin bozuldu. Akrebin yelkovanına yetişmeye çalışınca saatin durdu, dengen darmaduman oldu. Çalıştır, çalıştırabilirsen. Dön şimdi eskiden sıkıldığın ama şimdi özlediğin kendine. Dönebilir misin?

Hâlbuki neredeyse iyiye gidiyordu. Şansım döndü sonunda, diyordun. Yabancısı olduğun dipten gelen bir heyecan dalgasının öncül zararsız dalgacıkları kıyılarını dövmeye başlamıştı. Sarsılmaya hazırdın. Sonra uyandın, çarşaf gibi bir denizle karşılaştın. Kasıklarındaki sarsıntıyı rüya sandın. Belki evine bile çağırırdın.

Bu ev senin kalen, savunmak zorunda olduğun, bağımsızlığının yegâne sembolü. Şimdiye değin tek bir kişi adımını atamadı senden başka. Müsaade etmedin. Kimseyi konuk etmedin, zaten yatılı misafir sevmezsin. Hele ki kendi yatağında yatandan hiç hazzetmezsin. Kimseyi o kadar sevmedin. İşin yoksa nevresimleri değiştir, kirlileri yıka, gece yatıya kalan misafirin ardında bıraktığı izleri yok etmek için çabala. On dakikalık bir eğlencenin sonunda tüm gün uğraş didin. Üstüne üstlük güvenliğinin ihlal edilmesi endişesini içinden silip atama. Ya yatılı misafirin davetsiz bir misafire dönüşürse, sırf seni göresi geldi diye bir gece yarısı, uykunun tam da ortasında? Olmaz değil mi? O halde tabana kuvvet sen gideceksin arada bir kalmaya misafirperver tanışlarına. Yapacak bir şey yok ne yazık ki.

İçine kendini güvenle bıraktığın bu dört duvar olmasaydı ne yapardın. Kendinle nasıl baş başa kalırdın. Yalnızlığın senin en büyük sırdaşın... Mutluluk değil belki ama güvenliğin, görünmezliğin garantörü... Burayı seviyorsun. Özellikle dünden beri daha çok seviyorsun. Günlerdir burnunda tüten bir sevgili gibi koşmuştun dün bu beğenmediğin küçük daireye.

Herkes sana bakıyordu. Utanmadım diyebilir misin? Kimse sana yaptığını yakıştıramıyordu. Görüntün yaptığını daha da kabul edilemez kılıyordu. Seni şimdiye kadar şüpheli olmaktan kurtaran görünüşün bu defa başına bela oluyordu. Gözler bir

işaret parmağı gibi seni işaret ediyordu. Dudaklar fısır fısır seni konuşuyordu. Çünkü fazlaydın. Gömleğin fazlasıyla beyaz, pabuçların fazlasıyla cilalanmıştı... Manton bile fazla siyahtı; siyah bir panterin göz alıcı kürkü gibi... Hepsinden mühimi, fazla normaldin. Bir çikolatayı çantasına indirmeyecek kadar hem de. Ancak bir sorun vardı, ciddi bir sorun hem de, fazlasıyla sıkılıyordun. Sabah uyanmaktan, akşam yatmaktan ve arada hiç geçmeyen zamandan; kısaca hayatından...

Hayatının tek değişkeni sabahları kaşarlı tost yerine arada yediğin simit. Abartmıyor musun? Belki biraz abartıyorumdur ama sandığın kadar çok değil. Her hafta çarşambaları öğlen yemeğinde kuru fasulye ve her cuma sulu köfte yiyorsan bu kadar abartmaya hakkın vardır. Haksız mıyım?

Peki, onlar sıkılınca ne yapıyor? Nasıl katlanıyorlar müzmin can sıkıntılarına? Neye sarıyorlar? En çok çoluğa, çocuğa; sık sık da karıya, kocaya; pek tabii ki işyerinde oturduğu koltuğa... Nereden bileceksin ki sen? Bırak şimdi ahkâm kesmeyi de banyonun yolunu tut bir an önce. Tenini ikinci bir deri gibi kaplamış kokulardan arınmadan sakinleşemeyeceksin. Sonra cumba yatak, sabah ola hayrola, diyebilecek misin?

Ne zaman bir eve taşınsa ilk önce banyosuna bakardı; uzanabileceği bir küvet bulmak gayesiyle. Bulmayı umduğu ile karşılaşamayınca anında tutmaktan cayardı. Banyo yapmayı ayakta kalınmayacak kadar ciddiye alırdı. Küvetin dolmasını beklerken yatak odasına geri döndü. Perdeyi dışarısını görebileceği kadar yavaşça araladı. Sadece iki dairenin ışıkları yanıyordu. Birisi çok yakın diğeri daha uzaktı. Yakın olan dairenin perdeleri açıktı. Tam karşıda büyük ekran bir televizyon ve pencerenin önünde sırtı pencereye dönük üç kişilik bir kanepe vardı. Mesafe, ekrandaki filmin ne olduğunu tahmin edebileceği kadar yakındı. Bir adam ayaklarını sehpaya uzatmış, pürdikkat ekrana bakıyordu. Diğer dairenin perdeleri kapalıy-

dı. Bir süre yazlık sinemaların davetsiz çatı katı izleyicileri gibi filmi izledi. Perdeyi kapattığından emin olup banyoya döndü. Soyundu. Yıkanmayı bekleyen çamaşırların üstüne yenilerini koydu. Yasemin kokulu banyo tuzundan bir avuç kadar alıp, suya ekledi. Teni birazdan; öğlen yemek yediği yemekhanenin ve tüm gün içtiği sigaranın kokusundan arınacaktı. Suyun sesi kendisi kadar yatıştırıcıydı. Ayağıyla sıcaklığını kontrol etti. Dayanabileceği kadar sıcaktı. Yavaşça küvete uzandı. Başını küvetin kenarına yasladı. Gözleri kapalıydı. Hamur gibi oldu saniyeler içinde. Vücudundaki tüm tüyler havadaydı. Tüylerin etrafı su kabarcıklarıyla istila edilmişti. Ayaz'ı düşünmek bile sakinliğini bozamazdı. Kaldı ki aklına gelenler keyfine keyif katıyordu.

Birazdan onu kötü emellerine alet edeceksin. Duş ahizesini eline alıp telefon edecek değilsin. Dikkat et de zevk alacağım derken haşlanmayasın. Toprağından memnun, bolca güneş ve kararınca su bulmuş bir gül gibi katmer katmer açılacaksın. Ayaz'ı unutacaksın. Kararlısın.

AYAZ

Usturayı kayışa çekmeyi unutma!

Defalarca kestin. Bazen ölmek bazen de sadece kanamak için. Evvelden hissetmediğin, sonradan ise hissedebilmek için. Nedeni ne olursa olsun, kesmek sana iyi geldi. Bu hiç değişmedi.

Envai çeşit materyal kullandın. Her birinin birbirinden apayrı fonksiyonları vardı ve her biri alanında üstattı. Meyve bıçağı, et bıçağı, jilet, çakı, falçata, neşter ve ustura... Ve her biri dönem dönem diğerlerine göre daha popülerdi. Bir ara gele-

neksel bıçaklara da merak saldın; karambit, Endonezya'dan; tanto, Japonya'dan; kirpan, Hindistan'dan geldi. Galiba doğulular; yakın ya da uzak kesici aletleri seviyordu.

İçin daraldığında, yapacak daha iyi bir şeyin olmadığında, sevmesen de defalarca izlediğin bir filmden usandığında, akşam yediğin yemek midene oturduğunda, sigaran gecenin bir yarısı bittiğinde, kapın sabahın köründe apansız çalındığında, sular kesildiğinde, masanın başında saatlerce oturup tek satır yazamadığında, seni sevdiğini söyleyen bir kadına aynı şekilde karşılık vermek zorunda kaldığında... Canın hep kendini kesmek istedi. Nedenler çeşit çeşit, çözüm ise biricikti. Bir kesi, tüm sıkıntını anlık da olsa geçirmeye her daim muktedirdi.

İlk gençlik zamanlarında kendini sıkıntını toptan çözmek umuduyla da kestin. Sen kestin, onlar kurtardı; herkes hayatta kalabilmen için uğraştı. Sana sorulmadı. Hayat ölmek için değil; kalmak için vardı. Senin için ne çok insan ağladı. Sen bunların hiçbirini istemedin. Kimseden ne sevgi ne de ilgi bekledin. Sense hiç kimse için gözyaşı dökmedin, dökemedin. Babaannen öldüğünde bile üzülmedin.

Contası gevşemiş bir musluk gibi ağlamak isterdin. Hiç susmadan, saatlerce, durup durup yeniden... O zaman karar verdin kendini kesmeye, evvela ölmek, sonra ağlayabilmek için. Gözlerin yaşarana kadar kendini bu yüzden kestin.

Artık ölmek için değil kalmak için kesiyorsun. Vücudun, malzemesi kan ve deri olan bir gergef işlemesi sanki... Kimsenin senin için üzülmesini istemezsin. Cevaplamak istemediğin soruların muhatabı olmak istemediğin gibi...

Hâlbuki ışıklar açıktı. Ela veda etmeden çekip gittiğinde ilk işi yatak odasının açık unuttuğu ışığını kapatmak oldu. Ne bir şey sormuş ne de imada bulunmuştu. Görmezden geldiği için değil, gördüğünü görür görmez kanıksayıp, sevdiği için. Parmak uçları dokunulması yasak bir sunak taşının alçak kabartmalarına dokunur gibi tüm bedeninde gezinmişti. Neden

yapıldığı ile ilgilenmiyordu. Hikâyesini mesele edinmiyordu. Sadece gördüğüne, dokunmak içinden geliyordu. "Lütfen dokunmayınız" uyarısı içindeki asiyi tahrik ediyordu. Ela dokunmadığı tek bir yara bırakmamıştı. Sanki gözleri parmak uçlarındaydı. Dokunmadan görmesi imkânsızdı.

Hiç soru sormadı, kekin tarifi dışında. Sonra kendini pişmeye bıraktı. Hepsi kırk dakika içinde oldu. Ayaz ışıkları açık unuttu.

Son bir aydır uzak kaldığın o malum dostunu konuk etmenin tam sırası. Ne türden bir kesi ihtiyacını giderebilir, ölç biç, kararını ver, huzur az ötede, tünelin nurlu zirvesinde. Ne manası var söylesene? Yaşadın, gördün, mevlanı da, belanı da, alasını da... Görmeye hem merakın hem de imkânın vardı. Çoğuna göre şanslıydın, üstelik şansını kendin de yaratmadın. Zaten buna inanmazsın. Özrün bile seni değil seni sevenleri yaralıyor. Sana da bedenini yaralamak kalıyor.

Seç bakalım en fiyakalısından bir kesi aleti... Babaannenden kalan ustura en şahanesi...

Yatak odasındaki şifonyerin en alt çekmecesinden ahşap kutuyu çıkardı. Kutuyu en son babaannesinin öldüğü gün açmıştı. Sıkıştırılmış keçeye usturayı sürtmeye başladı. Usturayı keskinleştirmek, bıçak bilemeye benzemezdi. Babaannesi öyle derdi. Haklıydı. Derviş sabrı lazımdı, yoksa kesmez, körelirdi. Bu, aceleye gelmeyecek kadar ciddi bir işti. Bu kadarla da bitmiyordu. Her kullanım öncesinde kılağısını da almak şarttı.

"Unutma," derdi babaannesi, "usturanın kılağısı alınır; bıçak değil ki bileyesin. Kılağısı alınmamış ustura bir kerede değil, bin kerede öldürür."

Deri kayışı çıkardı. Üzerine macunu sürdü. Usturayı kayışın üzerine sürtmeye devam etti. Bin kerede ölmeye niyeti de mecali de yoktu. Bir kerede oldubittiye getirmekti gayesi.

Babaannesine dedesinden kalmıştı bu eski usul ustura. Dedesini hep babaannesi tıraş edermiş. Zaten dedesi ne sıkış-

tırılmış keçeyle bilemeyi ne de kılağısını almayı becerebilirmiş. Kaç usturayı köreltmiş. İş başa düşünce babaannesi de tıraş etmeyi kendine iş edinmiş.

Seni de tıraş etmişti kaç sefer. En son ölümünden altı ay üç hafta dört gün önce. Çünkü doğum günündü ve kutuyu sana vermek için, bir gömüyü yıllardır sakladığı yerden çıkarır gibi ceviz gardırobundan çıkarmıştı.

"Tıraş zamanın gelmiş paşam, otur bakalım şöyle, ayın on dördü yüzün ortaya çıksın."

Öldüğü gün kutuyu çekmecenden çıkarmıştın. Ve en son ne zaman babaanneni gördüğünü hatırlamıştın. Sayınca anlamıştın, işlerin çoktu, hayat zordu, zamanın yoktu, bahaneler ne yazık ki boldu. Her şey bomboktu, boştu.

Yine de ağlayamadın. Bir tek damla gözyaşı dökmek için neler vermezdin. Gözyaşı dökemiyorsan madem, kan dökeyim, dedin. Kan senindi, ustura babaannenindi. Birini sevebilseydin, tek kişi kendisiydi. Bunu biliyor olmasına rağmen seni sevmekten hiç vazgeçmedi ve hiç terketmedi. Özrünü ömrü boyunca yüzüne vurmayan tek kişiydi.

Söylediğin tüm yalanların biricik mucidiydi.

Ustura bildiğin en kesici aletti. Cenazesinde ağlamayan tek kişi sendin. Annen bile ağlamıştı ki iyi anlaşamazlardı. Eve kendini zor attın. Babaannenin keskin hatırasını kutusundan çıkardın. Önce bileyip, sonra kılağısını aldın. Ustura sol bileğinde yağ gibi kayarken ilkin ağlamadın. Babaannenin isminin ilk harfini, kocaman bir N'yi o günün anısına sol bileğine kazıdın. Sen bildiğin en psikopat adamsın. Ahşap zemini kanınla yıkadın. Bilincin kaybolana kadar ağladın. Rüyanda kendi mezarını kazdın. Gittin usulca uzandın.

Cenazende sadece babaannen ağlıyordu. Diğerleri üzerine toprak atıyordu. Bu rüyayı görmekten de hiç usanmadın.

"Ben tanıdığın, tanıyacağın en duygusal adamım," diyeceğin bir kadın aradın. Tam buldum derken onu da uzaklaştırdın.

Ölmek için bileği dik kesmek gerekir, derler, palavra! Mühim olan; ne kadar derin kestiğindir, ne yönde değil. İsterseniz bir N harfi isterseniz bir E harfi işleyin bileğinize. Farketmez. Bir E harfi bir dik üç paralel çizgiden müteşekkildir. İşlemesi N harfinden daha zahmetlidir. Üç değil dört kere usturayı bileğinize vurmanız gerekir. Kolay değildir.

Acı verir, acı hep sonradan gelir.

Usturanın yeterince keskinleştiğine karar vermişti. Kazağının kolunu dirseğine kadar sıvadı. Saatini çıkardı. Kenara koymadan kaç olduğuna baktı. Onu yirmi geçiyordu. Neden zamanı merak ettiğine kendisi de şaşırdı. Zaman onun için birazdan zaten duracaktı. Önce dik çizgiyle mi yoksa yatay olanlarla mı başlamalıydı. Yatay olanla başlamak daha mantıklıydı. Dik ile başlarsa yatay çizgileri yaparken, dikey çizgiyi üç yerinden daha kesmek zor olabilirdi. Ama üç yatay çizgiyi bir bilek hareketiyle kesen tek bir dikey çizgi çizebilirdi.

Hiç heyecanlı değildi. Seneler sonra sigara içen eski bir tiryaki gibi hiç yabancılık çekmemişti. Elleri titremedi. Zaten kesmek onun en iyi yaptığı işti. En son babaannesinin öldüğü gün bu kadar derin kesmişti.

En son on yedi yıl önce bir harfi bileğine çizmişti. Ve o zamandan bu yana canı hiç bu kadar ölmek istememişti. Nefsini sigarayla değil de muadilleriyle körelten ama asla sigara içmeyen iflah olmaz bir tiryakiydi. Eninde sonunda yeniden başlayacağı kesindi.

Sol bileğindeki N harfine son defa bakıp, gülümsedi. Ne de düzgün çizmişim, diye düşündü. E'yi N'nin tam üstüne çizecekti. Önce harfin iki üst ucunu birleştirdi, sonra alt iki ucunu. Acıyı hissetmeden operasyonu bitirmeliydi. Yoksa yeterince derin kesemezdi. İki yatay çizgiyi ortalayıp, son yatay çizgiyi de bir defada çizdi. Eli hiç titremedi. Babaannesi iyi öğretmişti. Ustura sandığından daha da keskindi. Dikey çizgi N harfinin sol ayağını kıpkızıl etti.

Ayağa kalktı. Yatak odasının zemini yeterince kana bulanmıştı. Salona geçip pencerenin önündeki koltuğa doğru ilerledi. Hâlâ ayakta durabilecek kadar kendindeydi. Akça pakça koltuğa uzandı. Dişlerini duyduğu acıdan dolayı sıkıyor, her şeyin sütliman olmasını bekliyordu. Gözünün önünden film şeridi gibi hayatı geçmiyordu. Sadeçe babaannesi ve gözleri ela olmayan o kızı düşünüyordu.

Canı kana kana su içmek istiyordu. Ayağa kalmaya yeltendi. Kalmasıyla yere yığılması bir oldu. Koltuk kan ve kusmuğa boğuldu.

Kapının çaldığını hayal meyal duydu. Bu saatte kapısını çalacak kimse yoktu.

Bu kez mezarının başında bir değil iki kadın ağlıyordu. Diğerleri üzerine toprak atıyordu. Birinin ismi N, diğerinin E ile başlıyordu.

Kapının çaldığını duymadı. Apartmanın içinde koşuşturmalar oldu. Kapı zorlanmadan bir hamlede açıldı.

Sevebilseydi şayet E.N. çok ikisini severdi. Telkari bir mahpushane parmaklığıydı hayat, içinden çıkamadığı, çıksa da kurtarıldığı, bileğine nakış gibi kazıdığı.

Ne kadınlar vardı aklında sevdiğini söylediği ama sevemediği; ne de filmler vardı, defalarca gördüğü halde yine de seyretmekten bezmediği...

HEMŞİRE

İsmi Ayazdı. Hâlbuki tanıdığım en sıcakkanlı, munis insandı. Karşılaşmamız siyah beyaz Türk filmlerini aratmayacak kadar romantik ve belki de klişeydi. Duvarları çıplak ve ruhsuz bir hastane odası, genç, yeni mezun aklı evvel bir hemşire ve bileklerini doğramış görüp görebileceğiniz en yakışıklı delikanlı.

Hiç abartmıyorum. Kabul ediyorum; arada bir mübalağa ettiğim olur, bire bin kattığım görülmüştür ama bu defa sadece gerçeği yalnız gerçeği söylediğime yemin edebilirim. O kadar yakışıklıydı işte. Onu ilk gördüğümde elim ayağım kesilmişti. Kalbim varlığını belki de ilk defa hissettirmişti. Mecazi değil gayet gerçek anlamda hem de. Hani derler ya yüreğim ağzıma geldi diye, tastamam öyle işte. Böylesine yakışıklı bir erkeğin nasıl canına kastettiğini çok merak etmiştim. Erkeğin güzeli olmaz derler, halt etmişler, bunu diyenler Ayaz'ı kesinkes görmemişler.

Daha o kata çıkarılmadan tevatür aldı başını yürüdü. Yoğun bakımda yirmi iki saat süreyle duraladıktan sonra bulunduğum servise vardı. Herkes nur yüzlü, sırım gibi bir delikanlıdan bahsediyordu. Haber kattan kata öyle hızlı ulaştı ki on dakika içinde tüm hastane onun için dua ediyordu. Görülmeyecek gibi değildi çünkü. Ne onu görmeden önce ne de sonrasında öyle bir yüzle karşılaştım. Hâlâ bazen rüyalarımda Ayaz'ı gördüğümde kalbim duracak sanırım. Yanında olabilmek için ömrümün on senesini verebilirim. Yine abartmıyorum. O söz konusu olunca sadece hakikati dile getiriyorum. Dilim döndüğünce, aklım yettiğince elbette.

Normalde yaşaması imkânsız bir vakaymış. Çok geç bulmuşlar. Bulunmak istemediği kesin. Sıradan bir gözdağı verme, ilgi çekme amacı güden bir intihar teşebbüsü değildi onunkisi. Bildiğiniz; ölmek istemişti. Ötesi yok. Bileğini görseydiniz anlardınız. Ben gördüm, hastanede kaldığı müddetçe her gün defalarca ve her defasında yüreğim sancıyarak. Bir hapishane penceresinin parmaklıkları gibi enine, boyuna beşer tane kesi... Yaşaması mucizeydi. Pansumanlarını ben yaptım. Odasına gitmek için her türlü bahaneyi kullandım. Son derece yaratıcıydım. Normalde angarya saydığım her şeyi o söz konusu olunca şevkle yaptım. Çünkü âşıktım. İlk görüşte aşktı. Daha önce kimseyi sevmediğimi anladım. Ayaz'a çocuğum gibi baktım.

Acile getirilir getirilmez ameliyata alınmıştı. Acil servis hemşireliği de yaptığım için servise çıkarılana kadar neler olduğunu çok iyi biliyorum. Acil servisteyken en sık karşılaştığımız vakalar bilek kesikleriydi. Sinirleri zıplayıp, cama yumruk atanlar; bileğini kesermiş gibi yapanlar ve nadiren de olsa ölmeye can atanlardan oluşan bir hasta portföyümüz vardı. Kendimi servise atabilmek için bayağı dil dökmüştüm. Aciliyet mizacıma pek münasip değildi.

Ayaz bileğini kesmemiş adeta deşmişti. Alanında uzman üç ayrı mütehassıs ameliyatında hazır bulunmuştu. Konu basit gibi görünse de son derece hassastı. İlk altı saat son derece kritikti. Aksi halde elini kullanamayacaktı. Damar cerrahı kanayan damarı, beyin cerrahı kopan sinirleri, ortopedi uzmanı da tendonları uç uca getirmek suretiyle dikmişti. Ameliyattan sonra yoğun bakıma alınmıştı. Yirmi iki saat hiç gözünü açmadan yoğun bakımda kalmıştı. Kireç beyazı yüzüne rağmen göz alıcıydı.

Ölmesi kesin gözüyle bakılan, hastanenin yeni gözdesi bu ay yüzlü delikanlının adının Ayaz olduğunu öğrendiğimde içim ürpermişti, isminin kaderini yaşıyor olmasın, diye düşündüğümü anımsıyorum.

Servise çıkarıldığı gece bir arkadaşımın yerine nöbet tutuyordum. Sorumlu olduğum odalardan birine getirileceğini öğrendiğimde diğer kızların diline çoktan pelesenk olmuştum. Çünkü hepimiz son yirmi iki saattir gözlerini açmasını bekliyor ve gözlerinin rengini dahi bilmeden ona benzeyen çocuklarımız olduğunu hayal ediyorduk. Gençlik mi dersiniz yoksa sersemlik mi, karar sizin. Ayaz söz konusu olduğunda akıl sırra kadem basar, iflas bayrağını çeker, yerini aksi her neyse ona bırakır.

Oda numarası hala aklımda; iki yüz üç... Unutmak ne mümkün, onun yüzünden o odada ondan sonra yatan tüm hastalardan nefret ettim. Onu anımsatacak her ayrıntıdan tiksindim. Neredeyse istifa edecektim. Son anda vazgeçmiştim. İyi ki de etmemişim, sonradan bir hastamla evlendim.

Yirmi yaşındaydı. Benden bir yaş küçüktü. Yaşından büyük laflar etmeyi seviyordu, ben de onu dinlemeyi. Hep filmlerden bahsederdi. En sevdiği film Guguk Kuşu'ydu. Filmdeki hemşire Ratched'den nefret ederdi. Sevdiği tek hemşire bendim. Odasına yaptığım ilk ziyarette yeşil mi mavi mi olduğunu kestiremediğim gözlerini bana dikip, "Gördüğüm en güzel hemşire sensin," demişti, "ancak hemşireleri sevmem."

"Umarım fikrini değiştiririm," demiştim kendimi gülümsemeye zorlayarak.

Aramızda geçen ilk diyaloğun bu olacağını tahmin etmemiştim. O gece yanında babaannesi kalıyordu. Ayaz refakatçi istememesine rağmen babaannesinin ısrarına direnç gösterememişti. Tek geceye mahsus kabul etmişti. Aralarında gözle görünür bir sevgi bağı vardı. Yaşlı kadın tüm gece uyumamıştı. Ertesi geceden, hastaneden çıkana kadar ise ne ziyaretçisi oldu ne de refakatçisi. Babaannesi her gün arardı yalnız.

Annesi onu dünyaya getirirken, babası o henüz bebekken ölmüş. Onu babaannesi büyütmüş. Hayatta ondan başka kimsesi yokmuş. "Dün yoktun," demişti sonraki ziyaretlerimden birinde. Servise geldiğinin üçüncü günüydü. "Hemşire

Ratched'i aratmayacak biri vardı dün gece. Ceberutun tekiydi. Üstelik çağanoz gibiydi. Hemşireleri neden sevmediğimi adeta yüzüme çarptı."

"Seni haklı çıkarmış işte," dedim, iki gün önceki küstahlığını unutmadığımı anlamasını istemiştim.

"Hemşire Ratched kim biliyor musun?"

"Bilmiyorum, kim?" dedim, pürdikkat bana bakıyordu. Cevabı bilmemem için, içinden dua ediyor gibiydi. Anlatmak için içi içini yiyordu. O ilk günkü sekter hali uçup gitmişti.

"Guguk Kuşu filmini izledin mi?"

"Nasıldı film, hatırlatsana!"

"Kaderine razı olmayan bir mahkûmun akıl hastanesinde geçirdiği zamanı anlatır. Oradaki hemşire totaliter düzenin, mahkûm da özgürlüğün temsilcisidir. Jack Nicholson başroldedir. Hatırladın mı?"

"İzledim, evet, çok güzel filmdi. Adam deliydi, değil mi?"

"Negatif manasında mı kullanıyorsun, yoksa pozitif mi?" demişti, cevabı da sorunun içindeydi.

"Pozitif." Başka bir cevap verme lüksüm yoktu. Âşık olmuştum.

"O zaman zırdeliydi," demişti, "keşke onun gibi olabilseydim."

Zaten öyleydi. Bileğindeki kesikleri her gördüğümde şaşakalıyordum. Sanki kendi bileğini değil de az sonra pişireceği koca bir dilim lop eti doğramıştı. Ne sinir, ne tendon kalmıştı. Beş yatay, beş dikey aynı derinlikte, bir ressamın elinden çıkmış kadar düzgün çizgi. Bir seferinde; "Canın yanmadı mı?" diye sormuştum kendimi daha fazla tutamayıp.

"Çok yandı," demişti. "Sakın deneme! O kadar canım acıdı ki, bayılana kadar hüngür hüngür ağladım."

Ciddiydi. Ve bu ciddiyet moralimi bozmuştu. Bir tokat aşketmek istemiştim suratına. İçinde yeşerttiği ölüm tutkunlu-

ğunu bir kaç çizikle dışarı attığını sanmak, ahmaklıktı. Bedeni bir Makedon dağ savaşçısı gibi dirim doluyken, ruhu bomboş bakışlı antik bir Yunan heykeli kadar ölüydü. Belki de o zaman vazgeçmiştim neden canına kıymak istediğini sormaktan. Duyacaklarımı hemencecik kanıksayabilecek ve hiç vakit kaybetmeden ezberime yazdığım o bilindik kelimelerle onu teselli edebilecek kadar duyarsız ve yabancı değildim artık. Teselliye benim ihtiyacım olabilirdi. Bencillik belki de, olabilir.

Varlığıma olan borcunu, hayatta kalarak göstermek zorunda olduğunu bilecek kadar çok sevmesini isterdim beni.

"Zırdelisin işte," demiştim, nasıl da eğleniyordu benimle. Gözlerimin yaşardığını gizlemek için önüme bakıyordum. Ertesi gün çıkıyordu ve onu bir daha görebileceğim meçhuldü.

"Seni bir daha bu hastanede görmek istemiyorum," dedim, sesimdeki titrek tınıyı gizleyebildiğimi ümit ederek.

"Dışarıda görebilir misin?" dedi, emrivaki yapar gibi sormuştu. Ne zaman sorduğu sorunun duymak istemediği türden bir cevabı olsa hep aynı tonlamayla sorardı.

Onu görebilmek için işimi bile bırakabilirdim. Sadece işimi olsa iyi, hayatımı, ailemi, tüm arkadaşlarımı, hatta sigarayı bile... Ölmekten ilk o zaman korktum. Sorduğu soru tüm hayatımı gözümün önüne serdi. Bakakaldım. Geride bırakmaya razı olduğum her şeyi tek tek izledim. Ne kayda değer bir çocukluk hatırası ne de kayda değer bir başarı öyküsü... Yaşamamış, zaman öldürmüştüm. Bitkisel hayattan çıkmış kadar şaşkındım. Uyanmıştım. Uyandığım dünyaya yabancıydım lakin alışmaya razıydım. Mutluydum kısacası.

"Seninle her yere gelirim, seni seviyorum," dedim. Bu defa gözlerimin yaşardığını gizlemedim. İlk o zaman öptü beni, uykudan yeni uyanmış bir bebeği ürkütmekten korkar gibi, usulca.

"Ben de," dedi fısıldayarak. "Sen hemşireler hakkındaki görüşümü sonsuza kadar değiştirdin."

Gerçekten sevdi mi beni, bazen bana bile inanılası gelmiyor. Sanki rüyamda görmemin bile mümkün olamayacağı kadar gerçeküstü bir şeydi yaşadığım. Uçmak gibi, tabiatın kendisine bahşettiği yeteneği sonuna kadar kullanan ve uçmayı bilmeyen tüm yaratıklara nispet yaparcasına pike yapıp ölüme meydan okuyan cüretkâr bir martı gibi... Ondan alabileceklerimi son raddesine kadar tamahkârca aldım. Fazlasına ne muhayyilem ne de hakikat müsaade edebilirdi.

Görüştüğümüz altı ay on sekiz gün boyunca hep bir gün gideceğine inandım. Kendimi muhtemel ayrılığımıza alıştırmanın kendimce bir çözümünü bulmuştum. Üstünde durduğum zemin kaygandı ve ne yazık ki dik bir uçurumun kenarındaydı. Gelecek günler benim değil başkasının kontrolü altındaydı. Bunu biliyor muydu, kestiremiyorum.

Onlarca filme gittik beraber. Ne kadar aykırı ne kadar yabani ise başrol, o kadar seviyordu filmi. Beni kısa dönemli, hızlandırılmış bir sinema eğitiminden geçirdi. Sinema öğrencisiymiş, yarım bırakmış. Aldığı eğitimi fazlasıyla teorik ve hayatın gerçekliğinden yoksun bulmuş.

"Bir sinemacının tek ihtiyacı olan şey; hayatı röntgenlemektir. Gerisi fasa fiso, teferruat," demişti bir defasında. Bir gün bir film çekerse adını "Ustura" koyacakmış. Fakat konusunu henüz bilmiyormuş. Babaannesi onu usturayla tıraş edermiş. En iyi tıraş ustura tıraşıymış. Belki film öyle bir sahneyle başlayabilirmiş.

İlişkimiz başladığı gibi romantik bitmedi. Beyaz atlı prensim arkasına bakmadan terk-i diyar eyledi, mahpushane kapısına dönüp bakmayan bir mahkûm gibi.

Babaannesi söyledi, yurtdışına çıkmış, annesinin akrabalarını bulmak için yola koyulmuş. Geri döneceği tarihi o da bilmiyormuş.

Bir varmış, bir yokmuş, peri padişahının oğlu zümrüd-ü anka kuşunun kanadına tutunmuş, gözlerini yumup açması

bir olmuş. Kendini Almanya'da bulmuş. Annesi Alman'mış. Ardında sevdiğini unutmuş.

Kız ise oğlanı hiç ama hiç unutmamış. Seneler sonra oğluna Ayaz adını koymuş.

GİŞE MEMURU

Her gün aynı saatte gelirdi. Dokuz otuz seansı. Zaten onu farketmemek olanaksızdı. İkinci gelişinde bile hatırlamıştım. Ne çok geçmiş üzerinden. Eski çamlar bardak olmuş. Kimin umurunda? Yine de hatırlaması güzel, beni sırça kafesimden çekip çıkardığı o ilk geceden son geceye kadar her anı anımsıyorum.

Defalarca izledi aynı filmi. Her gün, vizyondan kalkana kadar. Dalgaları Aşmak, o zamana kadar izlediği en iyi filmdi. Öyle demişti. Yıl doksan yediydi. Üniversitede öğrenciydim ve akşamları yedi ile on bir arasında gişe memurluğu yapıyordum. Hep en arka sıradan yer isterdi. Tuhaf biriydi. Ve ben tuhaf adamlara âşık olunan, tuhaf olmayanlarla sadece arkadaş olunan yaştaydım. Yaşımın insanıydım; ne eksiği ne fazlası. O ise zamandan arınmış bir varoluşun içinde debelenip duruyor gibiydi. Aradığı şeyin ne olduğunu bilmiyor ama ne olmadığını biliyordu. Bileğindeki parmaklıklar çıkmayı umduğu değil, içine gizlendiği dünyasının dışavurumuydu.

"Ya N harfi?" diye sormuştum, "bunun manası ne?"

"Sevmeyi beceremediğim biri," demişti.

Belki de filmi sevmesinin yegâne sebebi buydu.

"Peki, bu sırlı ismin sahibi öldü mü, filmdeki Bess gibi?" dediğimde, "öldü," demişti. İşinin ehli kurnaz bir hafiye gibi işaretleri takip edip, hakikate ulaşmıştım. Lakin pek tatmin olmamıştım.

Bankada gişe memuruymuş. Üç ay önce işten çıkarılmıştı. Hayatının son dönemi kayıplarla doluydu. Kendini rüzgârın ellerine bırakmış bir karahindiba topçuğu gibi uçuşuyordu. Amacı tohumlarını geçtiği her yere savuran karahindiba gibi çoğalmak değil, yitmekti.

Onu ilk görüşümün üstünden altı gün geçmişti. Çok iyi hatırlıyorum çünkü halk günüydü, Çarşamba'ydı. Yine arka sıradan bir koltuk istedi. Biletini kestim. Para üstünü uzattım. Muntazam dişlerini süzerek, gülümsedim. Bir gişe memuruydum ve mesleğimi ifa ettiğim süre zarfında gördüğüm en muntazam ve temiz dişlerin sahibine özel ihtimam göstermemden daha doğal bir şey olamazdı. Alışkın olduğum bir durum değildi.

Her mesleğin iyi veyahut kötü yanları vardır. Gişe memurluğunun ise pek iyi tarafını görmedim ama mesleğin en katlanamadığım tarafını seçmek zorunda olsaydım, kesinlikle hiç düşünmeden; göz hizamda sürekli yinelenen ve genellikle iyiye doğru gitmeyen bakımsız, biçimsiz bir dolu insan ağzıyla burun buruna gelmek, derdim. Tuhaf mı geldi cevabım, hiç de değil.

Çoğu insan, o da iyi ihtimalle dişini sabah uyandığında ya da belki kahvaltıdan sonra fırçalar; otuz ila, altmış saniye. Fazlası fanteziden öteye geçmez. Eğer akşam yediden sonra çalışan bir gişe memuruysanız, gün boyunca ağız yoluyla vücuda giren her şeyi hesaba kattığınızda; bilet kuyruğunda yerini almış, sıranın kendisine gelmesini bekleyen, ağzı ağızlıktan çoktan çıkmış onlarca müşteriyle karşılaşırsınız. Saat yediyi geçmiştir ve büyük ihtimalle akşam yemeği henüz yenmiştir. Açlık çözüm değildir. Kimse yanında diş fırçası taşıyacak yani her öğünden sonra diş fırçalayacak kadar medeni hiç değildir.

İşte bu yüzden müşteriler benim için korku filmlerindeki takırdayan dişlerden ibaretti.

O muntazam dişlerin sahibine olduğundan daha uzun süre bakmamın ve para üstünü verirken oyalanmamın yegâne nedeni buydu.

Lafı fazla uzatıp, asıl mevzudan uzaklaştığım sanılmasın. Gereksiz bir ayrıntı gibi görünse de Ayaz'ı fark etmemin nedenini atlayıp nasıl tanıştığımızı anlatırsam, hikâyeyi sebep sonuç ilişkisinin atlandığı ruhsuz bir düz yazıya dönüştürmüş olurum. Onu fark ettim çünkü dişleri hoşuma gitti. Farkındayım, ayrıntılar fazla mühim hayatımda. Ve her mühimsenen şey gibi bana, kendilerine verilen değerin daha azıyla karşılık verdiler.

Mesaim film sona ermeden bitiyordu. O gün, en baştan beri bende oyalanma, zamanı yavaşlatma, anın getirdikleriyle avunma arzusu uyandıran o güzel ağızlı erkeği beklediğimi kendime bile itiraf etmediğim halde, film bitene kadar yerimde oturup, kendime bir dünya iş icat etmiştim. Salondan ilk o çıkmıştı. En arka sırada oturmak her zaman avantajlıydı. Sanki onu beklediğimi anlamış gibi kendinden emin ve bir o kadar yavaş adımlarla yanıma geldi. Ne gel, dedi ne de bir şey dememi bekledi. Yerimden kalktım. Ve kendimi gecenin meçhul planlarının tekinsiz kollarına bıraktım.

Tuhaf adamlara âşık olacak yaştaydım. Bu tuhaf adamın olağanüstü muntazam dişleri vardı üstelik.

Öyle ayrımcı bir kelimedir ki tuhaf; meşrebi yabana kaçmış, hamuru başka karılmış, özü biricik kılınmış ne varsa eti dağlayan bir mühür gibi oracıkta yaftalayıverir ondan değil çoğunluktan olanlar, tuhaf diye tanımladıklarını. Beri değil öte durulur; aradaki mesafe her daim korunur. İşte böyle öteki olunur, yaban durulur. Dilin kemiği böyle böyle kırılır, ayarı tutmaz olur. Tuhaf denilen, tuhaf kalmaya mahkûm olur. Sonunda beri değil öte durur. Umarım birileri belasını bulur.

O vakit düzeltmeli dili, fikir sese dönüşmeden bir lahza beklemeli ve sonra kelam etmeli. Lafımı geri alıyorum. Zamanda bir lahza geri gidiyorum ve baştan başlıyorum.

Ancak bir trajedi bir ilişkiyi ölümsüz kılabilirdi ona göre.

"Sonu mutlu biten filmlerin; tutkudan yoksun, hayatlarına rıza gösteren sıkıcı kahramanları ve acı çekmenin bir yaşam

mecburiyeti olduğunu reddeden, hakikati kabul etmekte zorluk çeken cılız ruhlu senaristleri vardır," demişti. "Gerçek bir yaratı ustası ya acı çekmiştir ya da acı çekmeye teşnedir."

Her türlü düşüncesini filmler üzerinden dile getirirdi. Konuştuklarını anlamak için tekrarlattığım olurdu. Ettiği her kelimenin altını deşmeden rahat etmezdim. Deştiğimde karşılaşacağım manzaradan hoşnut kalmama olasılığım yoktu. Ne derse doğru saymaya, kayıtsız şartsız inanmaya hazırdım.

Üzeri çaputlarla bezeli adak ağacımı bulmuştum. Hikmeti şaibeli olsa da çaputumu bağlayacaktım. Henüz yirmi yaşındaydım. Diğer çaputlara aldırmayacak kadar kendime dönüktüm. O da yirmi iki yaşındaydı, belki de o yüzden büyük laflar etmeyi seviyordu.

"İnsan ne olmazsa yaşayamaz biliyor musun?" Düşünmek için zaman veriyordu, beklediği ne açıklayıcı bir yorum ne de kabul, ret ya da soru bildiren bir sözcüktü. Sustum, bekledim.

"Merhamet edeceği kimse yoksa yaşayamaz. Bazen hem öznesi hem nesnesi olur aynı cümlenin. Acıyacak kimsesi yoksa acınacak bir 'ben' yaratır." Bu defa gerçekten alt yazıya ihtiyaç duymuştum.

"Ölülerimiz bize nasıl bir iyilik ettiklerini bilmiyorlar. Artık varolmadıkları gerçeği çift taraflı bir fayda sağlıyor geride kalanlara. Hem artık yaşamın içinde olmadıkları için onlara; hem de yaşantımızın içinde olmayacakları için kendimize acıyoruz."

Kafayı yemiş, diye düşünmüştüm. Çünkü anlamamıştım. Ne yazık ki kavrayamayacağım kadar uzakta duruyordu. Öteye gidemeyecek kadar kolaycı ve rahatına düşkündüm. Durduğum yerden kulağıma çalınanlarla yetinmeyi bilecek kadar kanaatkâr ve sabırlıydım.

O da öyleydi, bir defa bile teşebbüs etmedi. Bedenimin üst yarısı ikimize de yetti. Kafamdaki yüzyıllık örümcek ağlarını temizlemeye bile yeltenmedi. Ne zaman seni seviyorum, desem, karşılık verirdi ama hiç ilkin o söylemedi.

"Hâlâ bileğinde kazılı o harfin sahibine âşıksın, değil mi?" dediğimde, hiç cevap vermedi.

Bir gün bitti. Beklediğimden daha uzun bile devam etmişti. Muhtemelen bedenini cömertçe ona sunan başka birinin peşinden gitmişti.

Acıyacak bir 'ben' yaratarak üstelik...

GECE KUŞU

Kimden bulduysa bulmuş telefonumu. Sormadım. Başkası olsa sorgu sual etmeden evime almazdım. Haza beyefendi... Sesi desen davudi, kendi desen dalyan gibi... Hemencecik anladım. Ne de olsa insan sarrafıyım. Ne diyeyim, Allah sahibine bağışlasın. Bir bakan bir değil bin defa döner bakar. Ömrünü yollarına adar.

"Bir kilo limon getir gelirken, limonata yapar, serin serin içeriz."

Aylardan Temmuz, günlerden Cumaydı, hiç unutmam. Çünkü Cumaları misafir kabul etmem. Akşama misafirim yok, keyif yapacağım, derken telefon çalmıştı. Ocaktaki biber dolmasını az önce indirmiştim. Çok iyi hatırlıyorum. Çünkü pek beğenmişti yediğinde.

"Geçe kalma, dokuzdan sonra beyzade olsan umrum olmaz," diye kapatmıştım.

Bir sıcak vardı ki yumurta koysan pencerenin pervazına beş dakikaya kalmaz pişer, on defa duşa girsen onbirinci kuyrukta bekler.

Her gelenden bir kilo limon isterim. Kışın bahanesi başka olur, yazın bambaşka; kışın salataya, kısıra, çorbaya; yazın limonataya... Limonsuz geleni içeri almam. Unutanla, unutmayanı ayırdedemem, limonsuz gelene, limon nerede diyemem.

Limonsuz olana destur veremem.

Canımı bilmediğime, görmediğime kolay kolay emanet edemem.

Her işin raconu başka, bizimkisi daha da başka. İşinin ehli olsan kaç para?

Façayı çizdirirsin iki taşın arasında. Kalırsın sonra kendinle başbaşa.

Madem bu boku yiyorsun, ağzım ne diye koktu demeyeceksin sonunda.

Tam dediği vakitte gelmişti, vakit bizim işte nakitti. Limonu bir değil, iki kilo almış, yanında da hazır limonata getirmişti. Ne de hoşuma gitmişti. Oturmak için müsaade istemiş, otur dememi beklemişti. Pek bir mahcup, pek bir tedirgindi. Felek yine oyununu etmişti. Bir utanç gelmişti, bir türlü gitmemişti. Gidip sabahlığımı giymiştim. Kendimi çıplak hissettirmişti.

"Biber dolması mı yaptınız?"

"Yer misin? Açsan hemen hazırlayayım sofrayı," deyip mutfağa bir koşasım var, sanırsın on beşinde yeni gelin, kendini kocasına beğendirmeye uğraşıyor. Bir sofra hazırlamışım, tam rakılık, lakırdılık... Canıma kastım varmış, kimin umrunda? Akşama kalmayacakmış, yarın olmayacakmış, tek görmelik, bir seferlik, bu feleğin kamburu tam tükürmelik!

Bir sofra hazırlamışım, tam âlemlik. Sofra mı güzeldi ben mi güzeldim orasını Allah bilir. Ama hayat güzeldi.

İştahım kapandıysa bil ki sonu iyi değil. Ne dolmadan tadabilmiştim ne kavundan ne de sofranın şahı şakşukadan. Sanırsın az evvel bir kuzuyu tek başıma yemişim. O yedikçe yemiş, içtikçe içmiş gibi oluyorum. Sigara üstüne sigara yakıyorum. Tüm gece konuşsun hiç susmasın istiyorum.

Ne de iyi anımsıyorum.

Bir varmış, bir yokmuş, şimdilerde kabirlerinde yatacak yer bulamayan mevtaların, kenarı tırtıklı, rengi soluk fotoğraflarda yer bulduğu zamanlarda "koltuk" denen yerler varmış. Bu

koltuklar oturmaya değil, hemhal olmaya yararmış. Elbette duhulden önce muhabbet lazımmış. Ve sadece parolayı bilenler içeri konuk edilir, bir güzel ağırlanırmış. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde; dilberlerin feracelerini kapının koluna astıkları zamanlarda, her gönlü isteyen, canı hatun çeken içeri buyur edilmezmiş. Herkese destur verilmezmiş. Bu işin bir yolu yordamı, usulü, raconu, parolayı her isteyene söylemeyen ağzı sıkı muhabbet tellalları varmış. Develer tellal iken, pireler berber iken ben Dilber'in beşiğini tıngır mıngır sallar iken, Dilber Ayaz'a dolma yapmış, rakısına buz katmış, üzümü de, kavunu da sofraya koymayı unutmamış.

"Saat dokuz olmuş, kalkayım," demişti ansızın. "Telefonda öyle demiştin."

O zaman seni görmemiştim ama beyzadem. Sen akşam dokuzdan sonra değil ömrüm yettiğince kalabilirsin.

"Ben seni unutmak için sevmedim, gülmen ayrılık demekmiş bilmedim, bekledim sabah akşam yollarını, ölmek istedim, bir türlü ölmedim."

Hoş geldin, sefa geldin, kalbimin orta yerini işgal ettin.

Bir büyük rakıyı neredeyse tek başına içtin. Ses etmedim. Efkârın geçmek bilmedi. Derdin tasan derinde, uç vermek istemedi.

Sustum, satır aralarında bulduklarımla yetindim. Ne de olsa yılların Dilber'iydim, dinlemeyi bilirdim.

Üstüme vazife olmayanı sormamam gerektiğini çoktan öğrenmiştim. Seni o gece sevdim.

Sızdın, delik deşik bedenini o zaman gördüm. Gel de sorma, tut bakalım çeneni, kolaysa.

Hâlbuki az önce bayramlık entarisini giymiş çocuk gibiydim.

* * *

Her Cuma geldi, hep gelsin isterdin, hayalden kim ölmüş, elindekiyle yetindin. Yetinmeliydin.

Ne çok film izlediniz beraber, en çok sinirlenince gözü dünyayı görmeyen o kızın oynadığı filmi sevdin, adı Betty'ydi. Senin gibi sinirliydi. Bir şey istediğinde hemen olsun istiyordu. Canı sıkılınca oraya buraya çatıyordu. Bir şeye taktı mı takıyordu. Sana da azıcık benziyordu. Dişleri ayrık olan zengin olur derlerdi, işte bunda yanılıyorlardı. Sen bırak zengin koca bulmayı, kocanın züğürdünü bile bulamadın. Yalancısı çoktu, hakikisi de yalan oldu.

Belki zengin kocan olmadı ama yastığının altına para koyan her daim bol oldu. Bir günden bir güne züğürt kalmadın. Parasını aldığın adama da efendi gibi davrandın. Ekmeğini taştan çıkardın, kimseye de muhtaç olmadın.

Helal olsun sana kız Dilber, bir gelen bir daha geldi, ayağını senden kesemedi. İşinin ustası, hayat yorgunu Dilber, senin kalbin yok mu Dilber, kadın Dilber, insan Dilber, milletin ağzına sakız Dilber, çocuk Dilber...

Evliymiş, çocuğunu iki yıl önce kaybetmiş. Sonra karısıyla da boşanmışlar. Birbirlerine katlanamamışlar. Unutmak istediklerini beraberken unutamamışlar. Suçlayacak birilerini aramışlar, sonunda birbirlerini bulmuşlar. Bir gün mahkemenin kapısını aşındırmışlar. Kızının adı Narin'miş. Bileğini kızının öldüğü gün kesmiş, kurtarmışlar.

"Allahın gücüne gider, bu ne zalimliktir," demiştim.

"Benim de gücüme gitti, zalim olan o," demişti. Başka da ne ben sordum, ne o söyledi, göğsündeki, kollarındaki izleri görmezden geldiğini bilmedi.

Yanına sokuldun, sabaha kadar uyumadın, adeta öldün öldün dirildin, sabah yastığın altına koyduğunu kan parası, kendini kız oğlan kız sandıydın. Parayı geri iade ettin, haftaya gelsin diye içinden dua ettin. Tüm hafta onu bekledin.

Geldi, lakin bir gün gitti, eli eline değmedi. Yılların Dilber'i feleğin tokadını bir kez daha yedi. Günlerce kendine gelemedi. Bekledi de bekledi. Özleyince hep aynı filmi izledi.

Kızın adı Betty'ydi, ön dişlerinin arasından tren geçerdi. Ama yine de çok güzeldi.

"Bir kilo limon getir gelirken," dedi. "Kısır yaptım, limon yokmuş evde."

Adamın biri geldi, saatin dokuz olmasını bekledin. Beyzade olsa umurunda değildi. Beyzaden çoktan gitmişti.

AYAZ

Kim kurtardı hayatını?

Gözlerini açtığında yalnızdı. Hayatına girdiği, istediğinde gittiği kadınları gördüğü uzun bir rüyadan uyanmış gibiydi.

Bir hastane odası... Boş kireç beyazına boyalı duvarlar. Kurtarmışlar! Kararı yine ona bırakmamışlar! Gözlerini yumdu. Uyumak istiyordu. Uyuyamıyordu. Uykuya dalmayı umarak öylece durdu. Kurtarıcısına içinden en sunturlusundan bir küfür savurdu. Kapının açıldığını duydu, duymazdan geldi. Gelen nasılsa bir kaç dakikaya giderdi. En iyisi uyuyor numarası yapmaktı. Ancak içeri giren kimse kapıyı kapattı ve yatağın yanındaki koltuğa oturdu. Gidecek gibi görünmüyordu. Refakatçisi bir şeyler okuyordu. Saçma olduğunu bilse de ne okuduğunu tahmin etmeye çalıştı. Kâğıdın çıkardığı hışırtı, gazeteyi çağrıştırıyordu. Emin olmak için bir süre daha bekledi. Emindi. Koltukta oturan her kimse gazete okuyordu. Kafasını bir türlü toplayamıyordu. Sahneler kopuk, makinist uyuşuktu.

Final Cut çalıyordu. Elleri titremiyordu. Hiç titremedi. Tam her şey hazırken, telefon çalmadı. Peki, nasıl kurtardılar, kapıyı çalan da olamazdı. Hele ki o saatte imkânsızdı.

Gazete hışırtısı kesildi. Ziyaretçisi yatağın yanına geldi. Bir süre Ayaz'ı izledi. Uyuduğunu düşünüp, geri çekildi. Ayaz gözlerini açtığında Mia tam da kapıdan çıkmak üzereydi.

* * *

"Hiçbir şey hatırlamıyor musun?"

"Birkaç şey dışında hayır!"

"Neden bana yalan söyledin?"

"..."

"Özür dilerim, meğerse ne de yakın oturuyormuşsun bana."

"Evli de değilim!"

"Öyle tahmin etmiştim."

"Sen mi kurtardın beni?"

"Hayır, geldiğimde hastaneye götürülmüştün. Ambulans benden önce gelmiş."

"Evi nasıl buldun peki?"

"Sen haber verdin. Adresini mesajla gönderdin. Aradın, ben açınca kapattın. Koşarak geldim ben de."

"Ya sonra?"

"Geldiğimde kapı kapalıydı. Bir not bırakılmış, hastanenin adı yazıyordu."

"Kim bırakmış notu acaba?"

"Bilmiyorum, belki de sağlık görevlileri."

"İçeri nasıl girmişler?"

"Kapı açıkmış geldiklerinde, herhalde kapıyı açık bıraktın gelince seni bulabilsinler diye."

"Tuhaf, hiçbir şey hatırlamıyorum."

"Bana mesaj attığını da mı hatırlamıyorsun?"

"Hayır, en son ayağa kalkmaya çalıştığımı ve kustuğumu hatırlıyorum. Sonrası yok. Karanlık!"

"Bir de hep bir isim sayıkladın; Eda mı Seda mı anlamadım."

Ela... Demek adını sayıkladın...

"Ne zaman çıkacağım buradan?"

"Doktor çıkabileceğini söyledi. Fizik tedaviye ihtiyacın olacakmış ama."

"Telefonum burada mı?"

"Evet, cebindeymiş, bana teslim ettiler."

"Alabilir miyim?"

Telefonun rehberine baktı. Ela'nın ismini aradı. Bulamadı. Yoktu. Silinmişti. Arama listesine baktı. Orada da yoktu.

"Sen mi sildin?"

"Neyi ben mi sildim?"

"Mesajı?"

Sorsana asıl sorman gerekeni! Ama yok, bunu yapacak en son kişi Mia. Silmiş olamaz.

"Hayır, ben silmedim!"

"Al şunu sende kalsın! Ne yazdığımı merak etmiştim sadece, belki hatırlamama yardımı dokunabilirdi."

"Doktoru çağırmamı ister misin?"

"İyi olur, bir an önce çıkalım şuradan."

ELA

Geliyorum, aç kapıyı!

İsmi, cismi gibi Ayazdı.

Senin gibi sıradan bir insandı.

Tanışmanız izleyiciyi şaşırtmayacak denli doğaldı.

Vazgeçmek sanıldığı kadar kolay olmadı.

Birini sevebilseydi şayet bu babaannesinden başkası olamazdı.

Gittin.

Mutlu sonla bitmeyen filmleri seviyordun.

Bu aşk böyle bitsin, yine de istemiyordun.

Sadece sonunu bildiğin bir filmi izlemekten sıkılıyordun.

Terk edilmeyi şanına yakıştıramıyordun.

Olmayacak duaya âmin demiyordun.

Uzaktan izlemeyi daha güvenli sayıyordun.

Gördün.

Adamın teki kendini doğruyordu.

Bir dürbün edindin, teferruatı merak ettin.

Kimse kendini, kendi hikâyesinin yan karakteri saymaz ve hiç kimse bir hikâyenin yan karakterini kendi hayatının başkahramanı yapmaz!

Sustun! İzlemeye koyuldun.

Karanlıktı oda! Kimse seni görmüyorken ne de huzurluydun!

Yatak odan avluya bakıyordu.

Bir koltuk, bir dürbün ve bazen bir kadeh şarap eşlik ediyordu.

Dekor bunlardan ibaret, oyun çoğuna göre akmıyor, duruyordu.

Günler günleri kovaladı, zaman durduğu yerde durmadı.

Oynaktı.

Bir gün izlemek yetmez oldu.

İkinci perde böyle başladı.

Antraktta yokuş çıkan bir kız, bir de oğlan vardı.

İkisi de merdiven çıkmaya alışkındı.

Bir kız sahnede şarkı söylüyordu.

Erkek sahneye; diğer kız erkeğe bakıyordu.

Hayat evinin dört duvarı arasında değil dışarıda akıyordu.

Bir süre yan yana durdunuz barın önünde.

Seni fark etmedi. Birini bekliyordu.
Beklediğinin adı Mia'ydı.
O gün ayrıldılar.
Perdeleri her daim açıktı.
Akşam olsun diye bekledin, tam bir yıl her gün takipteydin.
Kahraman olmanın derdinde değildin.
Onu kurtaramayacak kadar seyirciydin.
Işığa çıkmak için uzun süre beklemiştin.
Canlı bir gösterinin hissiz izleyicisiydin.
Sevdin.
İzlediği filmleri defalarca onunla beraber izledin.
Canını her yaktığında, kafanı çevirdin.
Hakkında bilmediğin her bir şeyi bir tuluat sanatçısı gibi her seferinde yeniden ürettin.
Merakın depreşince peşinden gittin.
Son perdede oyuna girmeye karar vermiştin.
Hayatında ilk defa birinin hayatını kurtarmak istedin.
Keşke başka bir şey isteseymişsin...
Banyodan çıktın.
Söz vermiş olsan da sözünü tutamadın.
Perdeleri araladın. Dürbününü aldın ve hemen bıraktın.
Saçların ıslaktı. Dışarı çıksan hasta olacaktın.
Çıktın.
Merdivenlerden indin. Köşeyi döndün, kapıyı çaldın.
Çilingiri çağırdın.
Ambulans geldi. Telefonu cebindeydi.
Koymayı unutmamıştın.
Müziği kapattın.
Sildin.
Adın artık rehberde kayıtlı değildi.
Mia'ya haber vermek işten bile değildi.
Ambulans gitti.
Notu yazdın. Kapıya sıkıştırdın.

Bir hırsız gibi sıvıştın. Bir gün önce zaten yakalanmıştın.
Alışkındın.
Yerine oturdun.
İzlemeye kaldığın yerden devam etmeye hazırdın.
Perdeleri araladın.
Gelmiş. Işıkları açık.
Mia az önce gitti.
Usturayı eline aldı.
Kesin Final Cut çalıyordu.
Bu defa elleri titriyordu.
Telefonu çaldı.
Arayan bilinmeyen bir numaraydı.
Can havliyle açtı.
"Geliyorum," dedin, "Bırak şu usturayı elinden!"

"Kendine bir hayat edinmen gerekiyordu. Edindin. Edindiğin hayata tahammül gösterebileceğini sanmıştın. Yanılmışsın."

Yalnızlığını kabullenmiş ve bir şekilde hayatta varolma çözümü bulmuş iki mutsuz insan karşılaştığında birbirinin sığınacak limanı mı olur, yoksa alabora mı? Hayatta bir iz bırakmaya çalışmak, var olduğunu gösteren bir direniş midir yoksa yenilgiyi kabulleniş mi? İnsanın kendini yaralaması daha mı iyidir başkasında yaralar açmaktan?

Babaannemin Usturası tüm bu soruların cevabını arayan iki kişinin hikâyesini anlatıyor; Esra Pekin'in kendine has diliyle, oyun, sinema ve müzikle yoğurulmuş anlatısı sürpriz sonuyla okuru derinden etkileyecek...

"Tek bir işe yaradı bunca zaman, bunca merak; bir zamanlar umutla cevabını aradığın, bulunca anlayacağını sandığın, zamanını yollarına adadığın ne varsa, hepsini çöpe attın. Hayatını boşa harcadın. Geç de olsa anladın. Çok bilinmeyenli bu denklemi çözmek için fazla ahmaksın. Yani insansın. Bıraktın. Sağlamasını yaptığında hep yanlış sonuca ulaştığını kavradın. Kendine kalanla yetinmeyi, hayatı vaadettikleriyle sürdürebilmeyi, kendince yöntemler geliştirmeyi, fazlasını istemeden önce iki defa düşünmeyi erdem sayanlardansın. Yöntemlerin tuhaf karşılanabilir. Alışılmışın dışında sayılabilir. Yadırganıp, ötelenebilir. Kimisini kan tutabilir. Keyifleri bilir.
Canını yakmak, nefes aldığını hatırlatabilir.
Anlatmak zor, pek zor olabilir."

ISBN: 978-975-570-654-2
9 789755 706542
10 TL
www.selyayincilik.com
www.twitter.com/selyayincilik
www.facebook.com/SelYayincilik